ਲੂਪ ਟੈਲੀਕਾਮ ਅਤੇ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਲਿਮਿਟੇਡ
ਬਨਾਮ
ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਅਨਜ
(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1447-1467 ਦੇ 2016)
ਮਾਰਚ 03, 2022
[ਡਾ. ਧਨੰਜ ਵਾਈ ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਸੂਰਜ ਕਾਂਤ
ਅਤੇ ਵਿਕਰਮ ਨਾਥ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਟੈਲੀਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨ: ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ, 1872 – ਧਾਰਾ 65, 23, 56 –ਯੂਨੀਫਾਈਡ ਐਕਸੈਸ ਸਰਵਿਸ ਲਾਇਸੈਂਸ (ਯੂਏਐਸਐਲ) – 2ਜੀ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ – ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀਆਵੰਟਨ – ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਦਾਵਾ – ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ,ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 21 ਸੇਵਾ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਯੂਏਐਸਐਲ ਦੇ ਅਨੁਦਾਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ – ਇਸ ਦੌਰਾਨ,ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਪਬਲਿਕ ਇੰਟਰੈਸਟ ਲਿਟੀਗੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਵਿੱਚ 2ਜੀ ਵਿੱਚਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ “ਪਹਿਲਾ ਆਓ ਪਹਿਲਾ ਪਾਓ” ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਵੰਟਨ ਦਿੱਤਾਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ – ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਐਂਟਰੀਫੀਸ ਦੀਵਾਪਸੀ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀਟੈਲੀਕਾਮ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿ ਆਵੰਟਨ ਇਕ ਕੰਟਰੈਕਟ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਸੀਅਤੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖਾਲੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 65, 23 ਅਤੇ 56 ਅਧੀਨ ਰਾਹਤ ਦਾਹੱਕਦਾਰ ਹੈਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀ ਰੱਦ ਕਰਨਾਯੂਏਐਸਐਲ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾਧਾਰਾ 65 ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਧਾਰਾਵਾਂ 23 ਅਤੇ 56 ਅਧੀਨ ਖਾਲੀ ਹੋਇਆ ਹੈਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾਕਿ ਚੂੰਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਾਰੀ ਦੇਲਿਕਟੋ ਵਿੱਚ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਦਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਸਕਦਾਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਫੈਸਲਾ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਟੈਲੀਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਪਾਰੀ ਦੇਲਿਕਟੋ ਵਿੱਚ ਸੀ,2ਜੀ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲੇ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ, ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ– ਹੋਰ ਚੂੰਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 65 ਅਧੀਨ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾਨਾਲ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲੇ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦੇ ਕਿਅਦਾਲਤਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਵੰਟਨ ਅਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚਉਸ ਨੇ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਦਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਦਲੀਲ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਟੈਲੀਕਾਮ ਨਿਯਮਨ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਐਕਟ 1997: ਧਾਰਾਵਾਂ 14, 15, 16, 18 – ਟੈਲੀਕਾਮ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ – ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ – ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਵਿਸਤਾਰ – ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਧਾਰਾ 15 ਦੁਆਰਾ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ – ਧਾਰਾ 16 ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ – ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਹੈ – ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਇਕਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਅਧਿਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਸੀ – ਧਾਰਾ 14, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦੀ – ਟੈਲੀਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨ।

ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਐਕਟ, 1872 – ਧਾਰਾਵਾਂ 20, 56, 65 – ਪਹੁੰਚ – ਧਾਰਾ 20 ਅਧੀਨ “ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਇਹ ਖਾਲੀ ਹੈ” ਦਾ ਭਾਵ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਤੱਥ ਦੀ ਗਲਤੀ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਸਨ ਪਰ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਾਈਨ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ – ਧਾਰਾ 56 ਅਧੀਨ ਸ਼ਬਦ “ਅਸੰਭਵ” ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਸਦੇ ਵਿਅਵਹਾਰਿਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਧਾਰਾ 65 ਇਨ ਪਾਰੀ ਦੇਲਿਕਟੋ ਪੋਟੀਓਰ

ਐਸਟ ਕੰਡੀਸ਼ਨ ਪੋਸੈਸੈਂਟਿਸ ਦੇ ਮੈਕਸਿਮ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਚਲਦੀ – ਧਾਰਾ 65 ਦਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਸੀਮਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮੰਗਣ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਖੁਦ ਇਨ ਪਾਰੀ ਦੇਲਿਕਟੋ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ CPIL ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ 2 ਫਰਵਰੀ 2012 ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਉੱਠਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੇ ਨਿੱਜੀ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਯੂਏਐਸਐਲ ਦੇਣ ਦੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕੇ ਸਨ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ), ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਡੋਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਮਨਮਾਨੀ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਿਲਾਮੀ ਸੰਭਵਤ: ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਇਕਸਾਰਤਾ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਮਕੈਨਿਜ਼ਮ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ/ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੁਰਭਿਸੰਧੀਪੂਰਣ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕੇਵਲ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੂਲ ਅਤੇ ਮੁੱਲਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਸਤਕਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਸਭ ਕੁਝ ਪਹਿਲੇ ਆਉ ਪਹਿਲੇ ਪਾਓ ਨੀਤੀ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਭ ਕੁਝ ਮੰਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

2. CPIL ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਧੋਖਾਧੜੀ - ਪਹਿਲਾ ਆਓ ਪਹਿਲਾ ਪਾਓ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦਰਵਾਜੇ ਤੇ ਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਜਾਂ ਗਲਤ ਕਾਰਜ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਕਿ - ਪਹਿਲਾ ਆਓ ਪਹਿਲਾ ਪਾਓ ਨੀਤੀ ਮਨਮਾਨੀਪਨ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਸੀ, ਅਤੇ ਕੁਝ ਖਾਸ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਪਹਿਲਾ ਆਓ ਪਹਿਲਾ ਪਾਓ ਨੀਤੀ ਦੇ ਲੇਖਕ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਅਭਿਨੇਤਾ ਸਨ। ਪਰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਫੈਸਲਾ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨਿਜ਼ੀ ਵਪਾਰਕ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ UASLs ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਲਾਭਾਰਥੀ ਬਣੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਤਕਾਲੀਨ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕੁਝ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਮੰਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀਆਂ ਬਾਰੀਕੀਆਂ ਦੀ ਪਹਿਲੇ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ। ਨਤੀਜਤਨ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ 2004 ਜਾਂ 2006 ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅਗਸਤ ਅਤੇ ਸਤੰਬਰ 2007 ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਪੈਕਟਰਮ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਲਈ ਉੱਚ ਵਰੀਅਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਸਪੈਕਟਰਮ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਤਕਨੀਕ ਦੇ ਲਾਭਾਰਥੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਇਕਾਈਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਪਹਿਲਾ ਆਓ ਪਹਿਲਾ ਪਾਓ ਨੀਤੀ' ਅਧੀਨ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਲਾਇਸੈਂਸੀਆਂ ਅਤੇ ਚਾਰ ਲਾਇਸੈਂਸੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਨੂੰ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਫਰਕ ਇਸ ਲਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨਾਮ ਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਇੰਜੈਕਸ਼ਨ ਜਾਂ ਇਕੁਇਟੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਵੇਚੇ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਦੀ ਮਾਂਗ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਫਾਇਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਉਸ ਤੋਂ ਉੱਪਰ, CPIL ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ 2G ਸਪੈਕਟਰਮ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਅਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਔਚਿਤ ਦਾ ਆਧਾਰ ਸੀ। ਫਿਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ TRAI ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਅਤੇ 2G ਬੈਂਡ ਵਿੱਚ ਸਪੈਕਟਰਮ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 3G ਬੈਂਡ ਵਿੱਚ ਸਪੈਕਟਰਮ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, CPIL ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਰੀ ਦੇਲਿਕਟੋ ਵਿੱਚ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 18, 20]

ਜਨਹਿੱਤ ਲਿਟੀਗੇਸ਼ਨ ਕੇਂਦਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (2012) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 : [2012] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 147 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਐਲ. ਦੌਰਾਨ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ

ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਉਠਾਉਣ ਦੀਆਂ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗਣ। ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਖੁੱਲਾ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਕੋਲ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਉਪਾਅ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਸਨ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮੰਗ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਐਲ. ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। [ਪੈਰਾ 37]

4. ਟੀ.ਆਰ.ਏ.ਆਈ. ਐਕਟ ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ. ਦੇ ਕਾਰਜ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਧਾਰਾ 15 ਦੁਆਰਾ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 16 ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ. ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਟੀ.ਆਰ.ਏ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਟੀ.ਆਰ.ਏ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14(ਏ) ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ. ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ: (i)ਇੱਕ ਲਾਇਸੈਂਸਦਾਤਾ ਅਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਵਿਚਕਾਰ; (ii)ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ; ਅਤੇ (iii)ਇੱਕ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਗਰਾਹਕਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਵਿਚਕਾਰ। [ਪੈਰਾ 26 ਅਤੇ 27]

ਸੈਲੂਲਰ ਆਪਰੇਟਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (2003) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 186 : [2002] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 222; ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਟਾਟਾ ਟੈਲੀਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਲਿਮਿਟੇਡ) (2007) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 517 : [2007] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 285 - ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

5. ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਅਧੀਨ ਅਵੈਧ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜਮੀਨ ਦੇ ਖੇਤਰਫਲ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਗਲਤਫਹਮੀ ਅਧੀਨ ਸਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਵੈਧ ਹੋਣ ਦੇ ਭਾਵ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਇੱਕ ਗਲਤਫਹਮੀ ਅਧੀਨ ਸਨ ਪਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤਫਹਮੀ ਅਧੀਨ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਰੀਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ (ਅਤੇ ਮੁਦਾਇ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ) ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰੀਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਅਣਇੱਛੁਕ ਤੌਰ ਤੇ ਭਾਗ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਯਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਦਾਇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਪਾਰੀ ਦੇਲਿਕਟੋ ਵਿੱਚ ਮੰਨੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੀਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ ਲਈ ਦਾਵਾ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 65 ਅਧੀਨ ਰੀਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਦਾਵੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਵੈਧ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰੀਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਰੀਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ (ਮੁਦਾਇ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ), ਤਾਂ ਰੀਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਹਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 43, 48, 52]

ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸੁਖਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (1998) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 471; ਕੁਜੂ ਕੋਲੀਅਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਝਾਰਖੰਡ ਮਾਈਨਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ. (1974) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 533 : [1975] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 703; ਇਨਾਨੀ ਅੱਪਾ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਗੋਲਾਪੱਲੀ ਰਾਮਲਿੰਗਮੂਰਤੀ [1962] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 739; ਨਾਰਾਯਣੰਮਾ ਬਨਾਮ ਗੋਵਿੰਦੱਪਾ 2019 (19) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 42; ਸਤਿਆਬ੍ਰਤ ਘੋਸ਼ ਬਨਾਮ ਮੁਗਨੀਰਾਮ ਬੰਗੁਰ ਐਂਡ ਕੋ. [1954] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 310 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ DoT ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੈਰੀ ਡਿਲੀਕਟੋ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੀ ਪਹਿਲਾਂ ਆਓ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਓ ਨੀਤੀ ਦਾ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਜੋ ਸੀ ਲਾਗਤ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਬੋਲੀ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਲਤ ਕੰਮ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਸੀਪੀਆਈਐਲ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੈ। ਤੱਕ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ UASLs ਦਾ ਅਵਾਰਡ ਅਤੇ 2G ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਦੀ ਵੰਡ ਆਪਹੁਦਰੇ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਲੋੜ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਇੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਬੋਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਸੀ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਬੋਲੀਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੋਇਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਇਹਨਾਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰੋ ਜੱਜ, ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ ਇਸ ਸਵਾਲ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੋਟਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਝੂਠੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਕੇ ਦੂਰਸੰਚਾਰ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ UASL ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਲਾਜ਼ 8 ਦੇ ਨਾਲ ਇਸਦੀ ਪਾਲਣਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਸਾਰ ਸਮੂਹ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ, ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ ਕਿ: (i) DoT ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਮੰਨਿਆ; (ii) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਫਰਜ਼ੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ; ਜਾਂ (iii) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਐਸਾਰ ਸਮੂਹ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨਾ ਚਾਰਜ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਜਾਂ ਮਿਟਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਹਨ ਸੀਪੀਆਈਐਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਅਤੇ ਸੰਘੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਦੀ ਰਿਫੰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਦਾਖਲਾ ਫੀਸ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, TDSAT ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਕੋਰਸ ਸੀਪੀਆਈਐਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਦੰਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀ. [ਪੈਰਾ 60][387-F-H; 388-ਏ-ਡੀ]

ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਟੈਲੀਕਾਮ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (1998) 46 ਡੀ.ਆਰ.ਜੇ. 557; ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸੁਖਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 1998 (3) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 471 : [1998] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 456; ਵੇਦਾਂਤਾ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਦ ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ & ਓਰਸ. ਰਿਵਿਊ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਡਾਇਰੀ ਨੰਬਰ 18447 ਆਫ 2020 (9 ਜੁਲਾਈ 2021); ਗੋਆ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਸੇਸਾ ਸਟਰਲਾਈਟ ਲਿਮਿਟੇਡ & ਓਰਸ. (2018) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 218 : [2018] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 361; ਟੀ ਪੀ ਮੋਈਦੀਨ ਕੋਯਾ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਸਰਕਾਰ (2004) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 106 : [2004] 4 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 904; ਆਰ ਕੇ ਗਾਰਗ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (1981) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 675 : [1982] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 947 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਐਸ ਟੈਲ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ 2015 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ 1 – ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਕਰਮ ਚੰਦ ਥਾਪਰ ਅਤੇ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ (ਕੋਲ ਸੇਲਜ਼) ਲਿਮਿਟੇਡ (2004) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 504 : [2004] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 997; ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਐਂਸਪਿਸ (2011) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 534 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਪਟੇਲ ਬਨਾਮ ਮਿਰਜ਼ਾ [2016] 3 ਡਬਲਿਊ.ਐਲ.ਆਰ 399; ਹੋਲਮੈਨ ਬਨਾਮ ਜੌਨਸਨ (1775) 1 ਕਾਉਪ 341, 343; 98 ਈ.ਆਰ 1120, 1121 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਆਰ ਯਸ਼ੋਧ ਵਰਧਨ ਅਤੇ ਚਿਤਰਾ ਨਾਰਾਯਣ, ਪੇਲਾਕ ਅਤੇ ਮੁੱਲਾ ਦਾ ਭਾਰਤੀ ਕੰਟਰੈਕਟ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟਸ ਵਾਲਿਊਮ I (16ਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਲੈਕਸਿਸਨੈਕਸਿਸ) – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾ ਹਵਾਲਾ

[2012] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 147 ਪੈਰਾ 1 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[2004] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 997 ਪੈਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

(2011) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 534 ਪੈਰਾ 8 (ਤੇਰਾਂ) (ਬੀ) 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2002] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 222 ਪੈਰਾ 28 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[2007] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 285 ਪੈਰਾ 29 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[1998] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 456 ਪੈਰਾ 30 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[2018] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 361 ਪੈਰਾ 33 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[2004] 4 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 904 ਪੈਰਾ 33 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

1954 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 310 ਪੈਰਾ 42 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[1975] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 703 ਪੈਰਾ 49 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[1962] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 739 ਪੈਰਾ 50 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

(2019) (19) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 42 ਪੈਰਾ 51 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[1982] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 947 ਪੈਰਾ 58 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1447-1467 ਦੇ 2016।

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਟੈਲੀਕਾਮ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਪੀਲੇਟ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ 16.09.2015 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੀ ਜੱਜਮੈਂਟ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਨਾਲ ਨਾਲ

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 893 ਦੇ 2019।

ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਮਨੂ ਸਿੰਘਵੀ, ਹੁਜ਼ੈਫਾ ਅਹਮਦੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟਸ, ਮਿਸ ਪਾਰੁਲ ਅਮਿਤ ਭੰਡਾਰੀ, ਪ੍ਰਤੀਕ ਗੁਪਤਾ, ਮਿਸ ਮਾਧਵੀ ਅਗਰਵਾਲ, ਮਿਸ ਪਾਧੀ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਅੰਜਿਤ ਬੈਨਰਜੀ, ਏਐਸਜੀ, ਅਕਸ਼ੈ ਅਮ੍ਰਿਤਾਂਸ਼ੁ, ਨਚਿਕੇਤਾ ਜੋਸ਼ੀ, ਅਰੁਪ, ਟੀ. ਐਸ. ਸਬਰੀਸ਼, ਮੋਹਦ. ਅਖਿਲ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ, ਜਵਾਬਦੇਹ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਧਨੰਜ□ ਵਾਈ ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

ਧਨੰਜ□ ਵਾਈ ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

ਅਪੀਲਾਂ.....3*

ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ.....7*

ਸੀਪੀਆਈਐਲ ਫੈਸਲਾ.....22*

ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ.....31*

ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ.....34*

ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਦਾਅਵਾ.....50*

ਸੈੱਟ ਆਫ ਦੀ ਨੀਤੀ.....65*

ਨਿਸਕਰਸ਼.....69*

ਅਪੀਲਾਂ

1. ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ 'ਟੈਲੀਕਾਮ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ 1997' ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ 16 ਸਤੰਬਰ 1 ਦਸੰਬਰ 2018 ਦੀਆਂ ਟੈਲੀਕਾਮ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ2 ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਉੱਠੀਆਂ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 2ਜੀ 2ਜੀ ਵੀਹ ਇੱਕ ਸੇਵਾ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ (ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ) ਦੀ 1454.94 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪਬਲਿਕ ਇੰਟਰੈਸਟ ਲਿਟੀਗੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ3, 2ਜੀ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਸਮੇਤ 3 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, “ਸਿਵਲ, ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੁਥਰੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ 'ਤੇ।”

2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 3 ਸਤੰਬਰ 2007 ਨੂੰ ਇਕੱਤਰ ਪਹੁੰਚ ਸੇਵਾ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ4$_{SUPERSCRIPT}$ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਇੱਕ ਇਰਾਦਾ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਦਸ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਰਕਲ ਅਨੁਸਾਰ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇੱਕੱਤਰ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਪਰਫਾਰਮੈਂਸ ਬੈਂਕ ਗਾਰੰਟੀ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਬੈਂਕ ਗਾਰੰਟੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 3 ਮਾਰਚ 2008 ਨੂੰ ਇੱਕੱਤਰ ਸੇਵਾ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨਾਲ ਯੂ.ਏ.ਐਸ.ਐਲ. ਸਮਝੌਤੇ ਕੀਤੇ, ਜੋ 25 ਜਨਵਰੀ 2008 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਏ। ਯੂ.ਏ.ਐਸ.ਐਲ. ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਜੋ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀ ਅਵਧੀ ਅਤੇ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਨ:

"3. ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀ ਅਵਧੀ

3.1 ਇਹ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ 20 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਵੈਧ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਥਾਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਸਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਦ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

[...]

18. ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਫੀਸਾਂ

18.1 ਐਂਟਰੀ ਫੀ:

ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਨਾ-ਵਾਪਸੀ ਯੋਗ ਐਂਟਰੀ ਫੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਦਸ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਲਾਇਸੈਂਸ

ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।"

3. 2 ਫਰਵਰੀ 2012 ਨੂੰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਐਲ. (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ 2ਜੀ ਸਪੈਕਟਰਮ ਨੂੰ "ਪਹਿਲਾ ਆਓ ਪਹਿਲਾ ਪਾਓ" ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਵੰਟਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ਨਤੀਜਤਨ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਯੂ.ਏ.ਐਸ.ਐਲ. ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। 25 ਮਈ 2012 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ. ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ5$_{SUPERSCRIPT}$ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਚੌਵਾਲੀ ਲੱਖ ਚੌਰਾਸੀ ਹਜ਼ਾਰ ਨੌ ਸੌ ਚੌਰਾਸੀ ਰੁਪਏ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਫੀ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 1 ਜੂਨ 2012 ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਪੋਰਟ ਆਉਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ।

4. ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ 16 ਸਤੰਬਰ 2015 ਨੂੰ, ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ. ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਟੈਲੀਕਾਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ, ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਕਿ:

(i) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਐਲ. (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਯੂ.ਏ.ਐਸ.ਐਲ. ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਐਕਟ 18726 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 65 ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 65 ਅਧੀਨ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ;

(ii) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਐਲ. (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੀ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਭਾਰਤੀ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਯੂ.ਏ.ਐਸ.ਐਲ. ਸਮਝੌਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 23 ਅਤੇ 56 ਅਧੀਨ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ; ਅਤੇ

(iii) ਭਾਵੇਂ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਯੂ.ਏ.ਐਸ.ਐਲ. ਸਮਝੌਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਖਾਲੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਤਾਂ ਵੀ ਧਾਰਾ 65 ਅਧੀਨ ਉਸ ਦੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ ਸਿਦਾਂਤ ਇਨ ਪਾਰੀ ਦੇਲਿਕਟੋ ਪੋਟੀਓ ਐਸਟ ਕੰਡੀਸ਼ੀਓ ਦੀਫੈਂਡੈਂਟਿਸ (ਬਰਾਬਰ ਦੋਸ਼, ਕਬਜ਼ੇਦਾਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਿਹਤਰ ਹੈ) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦ ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿੱਚ ਪਾਰੀ ਦੇਲਿਕਟੋ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਟਾਈ ਨਹੀਂ ਗਈ, ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਜਦ ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ. ਨੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਖਾਸ ਜੱਜ ਅੱਗੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਅਤੇ 420 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਯੂ.ਏ.ਐਸ.ਐਲ.ਜ਼ ਦੇ ਅਨੁਦਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਕੇਸ ਸੀ।

21 ਦਸੰਬਰ 2017 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਖਾਸ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਆਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਨੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਲਈ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਲੰਬਿਤ ਹੈ।

5. ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ. ਦੇ 16 ਸਤੰਬਰ 2015 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1447-1467 ਆਫ 2016 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। 13 ਮਈ 2016 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮੰਗੀ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁੜ ਅਪ੍ਰੋਚ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਤਦਨੁਸਾਰ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

6. ਫਿਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਉਠਾਉਂਦਿਆਂ ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ. ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਉਹ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਖਾਸ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 11 ਦਸੰਬਰ 2018 ਨੂੰ, ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ. ਨੇ ਦੂਜੀ ਟੈਲੀਕਾਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਨੋਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਹੀ ਰਾਹਤ ਮੰਗਣ ਦੀ ਦੂਜੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਟੈਲੀਕਾਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ. ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਖਾਸ ਜੱਜ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰੋਚ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਾਯ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੇ

ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 13 ਮਈ 2016 ਨਾਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ. ਨੂੰ ਅਪ੍ਰੋਚ ਕਰਨ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਪਰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰੋਚ ਕਰਨ ਲਈ।

11 ਦਸੰਬਰ 2018 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦੂਜੇ ਸੈੱਟ ਦੀਆਂ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ$8_{SUPERSCRIPT}$ ਦੀ ਫਾਇਲਿੰਗ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1447-1467 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਸੈੱਟ ਦੀਆਂ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਜਿਊਂਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਵਿਧ ਅਰਜ਼ੀ$9_{SUPERSCRIPT}$ ਵੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ, ਜਿਸਨੂੰ 13 ਮਈ 2016 ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

7. 7 ਜਨਵਰੀ 2020 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਪਹਿਲੇ ਸੈੱਟ ਦੀਆਂ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਜਿਊਂਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਵਿਧ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 13 ਮਈ 2016 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਤਰਕ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰੱਖੇ ਗਏ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੂਲ ਸੈੱਟ ਦੀਆਂ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਜੋ 7 ਜਨਵਰੀ 2020 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁੜ ਜਿਊਂਦਾ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸੈੱਟ ਦੀਆਂ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਬੀ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ

8. ਡਾ. ਏ ਐਮ ਸਿੰਘਵੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ, ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰਕ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ: (ਅ) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ "ਪਹਿਲਾ ਆਓ ਪਹਿਲਾ ਪਾਓ" ਨੀਤੀ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇਣ ਲਈ ਖਾਮੀਆਂ ਵਾਲੀ, ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ; ਅਤੇ

(b) ਨਤੀਜਤਨ, ਜਿਹੜੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਉਸ ਨੀਤੀ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਸਮੇਤ) ਉਹ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ;

(iii) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੀ ਰੱਦੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਹਰੇਕ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਹੋਈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਅਨੁਬੰਧ ਦੀ ਤਰਾਂ ਸੀ, ਭਾਰਤੀ ਅਨੁਬੰਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 56 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਨਤੀਜਤਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 65 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਪਰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ;

(iv) ਇੱਕ ਸੁਥਰਾ ਸਿਦਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਰਨ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ (ਐਕਟਸ ਕਰੀਆ ਨੇਮੀਨੇਮ ਗ੍ਰਾਵਾਬਿਤ);

(v) ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਆਧਾਰ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਬਰੀਕਰਨ ਨਾਲ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;

(vi) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੈੱਟ ਆਫ ਨੀਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਜੋ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਉਸ ਦਾ ਸੈੱਟ ਆਫ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੋਏ ਨਵੇਂ ਦੌਰ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲਿਆ ਸੀ, ਗਲਤ ਵਰਗੀਕਰਣ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮਝਦਾਰੀ ਦਾ ਅੰਤਰ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੋਰ, ਸੈੱਟ ਆਫ ਨੀਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਨਮਾਨੀਪਨ ਅਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਜੋਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

(vii) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੈੱਟ ਆਫ ਨੀਤੀ ਜੋ ਕੁਝ ਬੋਲੀਦਾਤਾਓਂ ਨੂੰ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦਾ ਸੈੱਟ ਆਫ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਕ ਕਰਜ਼ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰੋਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਦੇਣਯੋਗ ਅਤੇ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਹੈ:

(a) 12 ਅਕਤੂਬਰ 2012 ਨੂੰ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ "ਐਨ.ਆਈ.ਏ. ਲਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛਾਂ ਅਤੇ ਜਵਾਬ" ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੇ ਸੈੱਟ ਆਫ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨੰਬਰ 74 ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ: "ਅਰਨੈਸਟ ਮਨੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਸਪੈਕਟਰਮ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਸੈੱਟ-ਆਫ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸੈੱਟ ਆਫ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਲਈ ਇਕਾਈ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੁੱਲ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਰਕਮ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਆਜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।"

(b) ਸਸ਼ਕਤ ਗਰੁੱਪ ਆਫ ਮਿਨਿਸਟਰਜ਼10$_{SUPERSCRIPT}$ ਨੇ 18 ਅਕਤੂਬਰ 2012 ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ:

"13. ਈਜੀਓਐਮ ਨੇ 12.10.2012 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜੋ ਕਿ ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਆਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਨੂੰ ਅਰਨੈਸਟ ਮਨੀ ਖਿਲਾਫ ਅਤੇ ਸਪੈਕਟਰਮ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇਣ ਦੀ ਬਾਤ ਕਹੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਟੀਐਸਪੀਜ਼ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ 20 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ, ਟੀਐਸਪੀਜ਼ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੀ ਅਵਧੀ, ਯਾਨੀ 2008-2012, ਲਈ ਪ੍ਰੋ-ਰਾਟਾ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਨਗੇ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਬਾਕੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਪ੍ਰੋ-ਰਾਟਾ ਰਕਮ ਦੇ ਰਿਫੰਡ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਈਜੀਓਐਮ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਟੀਐਸਪੀਜ਼ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਰਕਮ ਨੂੰ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਆਜ ਦੇ, ਨਿਲਾਮੀ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਅਡਜਸਟ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਦੋਵੇਂ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸਫਲ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੈੱਟ-ਆਫ ਸਿਰਫ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹਾ ਸੈੱਟ-ਆਫ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇ ਉਹ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ..."

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ) (c) ਉਪਰੋਕਤ ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੈੱਟ ਆਫ ਦੇਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਟੈਲੀਵਿੰਗਜ਼ (ਪਹਿਲਾਂ ਯੂਨੀਨੋਰ), ਵੀਡੀਓਕੋਨ, ਆਈਡੀਆ ਸੈਲੂਲਰ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਸਿਸਟੇਮਾ ਸ਼ਿਆਮ ਨੂੰ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦਾ ਸੈੱਟ ਆਫ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਟੈਲੀਵਿੰਗਜ਼ ਨੂੰ ਸੈੱਟ ਆਫ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਇਸ ਖਿਲਾਫ ਗੰਭੀਰ ਆਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ, ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ, 1988 ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ;

(viii) ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੀ ਨੀਤੀ ਜੋ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਫੀਸ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਸੈੱਟ ਆਫ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇਣਯੋਗ ਅਤੇ ਬਕਾਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਕਰਮ ਚੰਦ ਥਾਪਰ ਅਤੇ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ (ਕੋਲ ਸੇਲਜ਼) ਲਿਮਿਟੇਡ[11];

(ix) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਫੀਸ ਦੀ ਨਾ-ਵਾਪਸੀ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਹੈ:

(a) ਉਨ੍ਹਾਂ ਟੈਲੀਕਾਮ ਸਰਵਿਸ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡਰਾਂ[12] ਨੂੰ ਸਪੈਕਟਰਮ ਲਈ ਦੇਣਯੋਗ ਫੀਸ ਵੱਲ ਸੈੱਟ ਆਫ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ CPIL (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਬਾਅਦ ਅਗਲੀ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲਿਆ ਅਤੇ ਸਪੈਕਟਰਮ ਜਿੱਤਿਆ;

(b) ਅੱਠ TSPs ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ CPIL (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਅੱਠ TSPs ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਵਿਚਾਰਣਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਅਗਲੀ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਰਗੀਕਰਨ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈੱਟ ਆਫ ਨੀਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਹੁੰਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(c) ਅੱਠ TSPs ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ TSPs ਨੇ ਅਗਲੀ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਸਪੈਕਟਰਮ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਵੱਲ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਫੀਸ ਦਾ ਸੈੱਟ ਆਫ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਜਿੱਥੇ ਸੈੱਟ ਆਫ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਉਹ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਹਨ: ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਨਾਮਵਰ੍ਹਾ ਨਿਲਾਮੀਰਕਮ ਸੈੱਟ ਆਫਸਥਿਤੀ 2G

ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ

ਐਮ/ਐਸ ਟੈਲੀਵਿੰਗਜ਼ (ਪਹਿਲਾਂ ਯੂਨੀਨੋਰ) (ਯੂਨੀਟੈਕ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ)ਨਵੰਬਰ, 20121658.57 ਕਰੋੜਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3; 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ

ਐਮ/ਐਸ ਵੀਡੀਓਕੋਨਨਵੰਬਰ, 20121506.82 ਕਰੋੜਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 5; ਕੋਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ

ਐਮ/ਐਸ ਆਈਡੀਆ ਸੈਲੂਲਰਨਵੰਬਰ, 2012684.59 ਕਰੋੜਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 8; ਕੋਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ

ਐਮ/ਐਸ ਸਿਸਟੀਮਾ ਸ਼ਿਆਮਮਾਰਚ, 20131626.32 ਕਰੋੜਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 10; 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ

ਬਾਕੀ ਚਾਰ ਟੀਐਸਪੀਜ਼, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਨੇ ਸਪੈਕਟਰਮ ਲਈ ਅਗਲੀ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਨਹੀਂ ਲਿਆ। ਵੇਰਵੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਨਾਮਦਾਖਲਾ ਫੀਸ ਅਦਾ ਕੀਤੀ2ਜੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀਦਾਖਲਾ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ

ਐਮ/ਐਸ ਐਸ ਟੈਲ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ25 ਕਰੋੜਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 6; 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾਘੱਟ ਰਕਮ ਕਾਰਨ, ਦਾਖਲਾ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ ਗਈ।

ਐਮ/ਐਸ ਟਾਟਾ ਟੈਲੀਸਰਵਿਸਜ਼9 ਕਰੋੜਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 9; 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾਘੱਟ ਰਕਮ ਕਾਰਨ, ਦਾਖਲਾ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ ਗਈ।

ਐਮ/ਐਸ ਏਤਿਸਲਾਤ ਡੀਬੀ (ਸਵਾਨ ਟੈਲੀਕਾਮ)1564 ਕਰੋੜਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2; 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾਵਾਪਸੀ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ.7331/2016 ਲੰਬਿਤ

(x) ਸੈੱਟ ਆਫ ਨੀਤੀ ਇੱਕ ਵਪਾਰਕ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਨਾ ਲੈਣ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੀਪੀਆਈਐਲ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸਪੈਕਟਰਮ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣਾ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਹਰ ਇਕ ਦੇ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਸੈੱਟ ਆਫ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ;

(xi) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਵਾਪਸ ਨਾ ਕਰਨਾ ਸਪਸ਼ਟ ਮਨਮਾਨੀਅਤ ਤੋਂ ਗ੍ਰਸਤ ਹੈ:

(a) ਸੈੱਟ ਆਫ ਨੀਤੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਥਾਨ ਵਾਲੇ ਟੀਐਸਪੀਜ਼ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਕਲਾਸ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਬੋਲੀਦਾਤਾ ਜਾਂ ਇਕਾਈ ਨੇ ਤਾਜ਼ਾ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਦਾ ਚੁਣਾਵ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ; ਅਤੇNONE

(b) ਇਕ ਵਪਾਰਕ ਇਕਾਈ ਕੋਲ ਤਾਜ਼ਾ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿਚ ਭਾਗ ਨਾ ਲੈਣ ਦੇ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ;NONE

(xii) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਗਲਤੀ ਲਈ ਸਜ਼ਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ: (d) ਭਾਵੇਂਕਿ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਲੰਬਿਤਤਾ ਨਾਗਰਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ

(e) ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਵੰਟਿਤ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ Rs

10,400 ਕਰੋੜ ਵਿੱਚ ਨਿਲਾਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸੇ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਤੋਂ ਦੋ ਵਾਰ ਲਾਭ ਉਠਾਇਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦਾ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਕਰਕੇ ਅਣਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮ੍ਰਿੱਧ ਬਣਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਅਣਉਚਿਤ ਸਮ੍ਰਿੱਧੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ;

(xiii) ਭਾਰਤੀ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਵੇ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ:

(a) ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ. ਨੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਲਾਇਸੰਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀਆਂ
ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;

(b) ਭਾਰਤੀ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ ਐਕਟ 188514 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4(1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਲਾਇਸੰਸ
ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਲਾਇਸੰਸੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਕੰਟਰੈਕਟ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਏ.ਯੂ.ਐਸ.ਪੀ.ਆਈ.15 ਵਿੱਚ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ;

(c) ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕੰਟਰੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਐਲ. (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਪਰਿਣਾਮਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਕੰਟਰੈਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੰਟਰੈਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਲਾਭ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

(d) ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨਾਲ ਕੰਟਰੈਕਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ “ਪਹਿਲਾ ਆਓ ਪਹਿਲਾ ਪਾਓ” ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਆਪਣੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; (e) ਰਿਫੰਡ ਦੇ ਅਨੁਦਾਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨਕ ਹਸਤਕਸ਼ੇਪ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕੰਟਰੈਕਟ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੈਕਸ਼ਨ 56 ਅਧੀਨ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 65 ਅਧੀਨ ਪੁਨਰਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ;

(f) ਨਿਆਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਅਤੇ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਵਾਲੇ ਸੁਭਾਵ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਐਲ. (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੇਵਲ ਛੇ ਹਜ਼ਾਰ ਗਾਹਕਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪੂੰਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੋਲ ਆਉਟ ਦੇ ਚਰਣ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਸਨੇ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ;

(g) ਚੂੰਕਿ ਲਾਇਸੈਂਸ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵੀਹ ਸਾਲ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਹ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਖਾਮੀਯੁਕਤ ਨੀਤੀ ਕਾਰਨ ਅਵੈਧ ਐਲਾਨੇ ਗਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਬਿਆਜ ਸਮੇਤ; ਅਤੇ

(h) ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਯੂ.ਏ.ਐਸ.ਐਲ. ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਯੂ.ਏ.ਐਸ.ਐਲ. ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਵਾਪਸੀ ਯੋਗ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨਾ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸਦੇ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਰਨ ਸੀ; ਅਤੇ

(xiv) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ16$_{SUPERSCRIPT}$ ਜੋ ਕਿ ਅਡਜਸਟਡ ਗ੍ਰੋਸ ਰੈਵੇਨਿਊ17$_{SUPERSCRIPT}$ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾਲ

ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ।

9. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ, ਮਿਸਟਰ ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਬੈਨਰਜੀ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਹੈ:

(i) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਵਾਪਸੀ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ 14 ਦਸੰਬਰ 2005 ਨੂੰ ਡੀ.ਓ.ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਯੂ.ਏ.ਐਸ.ਐਲ. ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਇਕੱਤੀ ਸੇਵਾ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਇਰਾਦਾ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਯੂ.ਏ.ਐਸ.ਐਲ. ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 10 ਜਨਵਰੀ 2008 ਨੂੰ ਹਰ ਚੱਕਰ ਲਈ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਕੱਤੀ ਸੇਵਾ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਯੂ.ਏ.ਐਸ.ਐਲ.ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। 4 ਮਾਰਚ 2008 ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਯੂ.ਏ.ਐਸ.ਐਲ. ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਵਾਪਸੀ ਯੋਗ ਫੀਸ ਹੈ। ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦਾ ਗੈਰ-ਵਾਪਸੀ ਯੋਗ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੁਣ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ;

(ii) ਮੌਜੂਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਮੁੱਦੇ ਸੀਪੀਆਈਐਲ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਅਤੇ ਸਪੈਕਟਰਮ ਆਵੰਟਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਲਾਇਸੈਂਸੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸੀਪੀਆਈਐਲ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਲਾਇਸੈਂਸੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਇੰਚਾਰਜ ਅਤੇ ਡੋਟ ਦੇ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਅਣਉਚਿਤ ਪਹੁੰਚ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਪਸੰਦ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਣ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ "ਮੰਚਬੱਧ" ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕੁਝ ਖਾਸ ਲਾਇਸੈਂਸੀਆਂ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵੀ ਲਾਈ ਗਈ ਸੀ;

(iii) ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ, ਸੀਪੀਆਈਐਲ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਕੋਈ ਵਾਪਸੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸੀਪੀਆਈਐਲ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ;

(iv) ਸੀਪੀਆਈਐਲ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਯੂਏਐਸਐਲਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਟੀਆਰਏਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14(1)(ਏ) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ, ਜੋ ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲਾਇਸੈਂਸਦਾਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਕੋਲ ਧਾਰਾ 14(1)(ਏ) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ 16 ਸਤੰਬਰ 2015 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਰਿਫੰਡ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਅਯੋਗ ਸੀ, ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲੇ ਸੈੱਟ ਦੀਆਂ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਏ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 13 ਮਈ 2016 ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 13 ਮਈ 2016 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਚਲਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨੇ ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਅੱਗੇ ਦੂਜੀ ਟੈਲੀਕਾਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ 11 ਦਸੰਬਰ 2018 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਯਾਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਰਾਹਤ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੀਪੀਆਈਐਲ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੂਜੀ ਟੈਲੀਕਾਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਟੀਆਰਏਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 13 ਮਈ 2016 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਾਠ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵੀ ਸੀ;

(v)

31 ਅਕਤੂਬਰ 2012 ਨੂੰ ਈਜੀਓਐਮ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੋਲੀਦਾਤਾਓਂ ਨੂੰ ਸੈੱਟ ਆਫ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਦੌਰ ਦੀਆਂ ਨਿਲਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਦੀ ਰਿਆਇਤ ਸੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਟੀਐਸਪੀਜ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਤਾਂਕਿ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਟੈਲੀਕਾਮ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ। CPIL (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਲਾਇਸੈਂਸੀਆਂ ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਚੂੰਕਿ CPIL (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਢੱਕੇ ਗਏ ਲਾਇਸੈਂਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਈਜੀਓਐਮ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਗਲੀ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਅਡਜਸਟ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਟੀਐਸਪੀਜ਼ ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉੱਚੀ ਕੀਮਤ ਦੀ ਖੋਜ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅੰਤਤਃ ਜਨਤਕ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੈੱਟ ਆਫ ਨੀਤੀ CPIL (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਢੱਕੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਲਾਇਸੈਂਸੀਆਂ ਉੱਤੇ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। CPIL (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਢੱਕੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟੀਐਸਪੀ ਨੂੰ ਸੈੱਟ ਆਫ ਨੀਤੀ ਦੇ ਗੁਣ ਦੁਆਰਾ ਡੋਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਅਗਲੀ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਲਕਿ, ਨੀਤੀ ਨੇ ਸਿਰਫ ਅਗਲੀ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੇਕਰ ਉਹ ਤਾਜ਼ਾ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਏ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿਆਇਤ ਦੇਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਕੇ। ਉਦਯੋਗ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਨੀਤੀ ਨਿਰਧਾਰਣ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸਾਵਧਾਨੀ ਬਰਤਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ;

(vi) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮੋਟਰਾਂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਰੀਕਰਨ ਦਾ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਖਾਸ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮੋਟਰਾਂ ਦੀ ਬਰੀਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ ਡੋਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਯੂ.ਏ.ਐਸ.ਐਲ. ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਕਥਿਤ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਬਰੀਕਰਨ ਦਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਐਲ. (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਯੂ.ਏ.ਐਸ.ਐਲ. ਅਤੇ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਦੀ ਆਵੰਟਨ ਨੂੰ "ਮੰਚਿਤ" ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਦਾਵੇ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(vii) ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਐਲ. (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਲਾਇਸੈਂਸ ਅਤੇ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਆਵੰਟਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਗਲਤ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣ ਕਰਕੇ। ਨਤੀਜਤਨ, ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੰਟਰੈਕਟ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਵੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਦਾਵੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵੰਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਨ ਪਾਰੀ ਦੇਲਿਕਟੋ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ।

10. ਜਵਾਬੀ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਝਾਅਾਂ ਵਿੱਚ, ਡਾ. ਏ ਐਮ ਸਿੰਘਵੀ ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਹੁਜ਼ੇਫਾ ਏ ਅਹਮਦੀ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਐਲ. (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ. ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ। ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਐਲ. (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ 17 ਮਾਰਚ 2011 ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 2 ਫਰਵਰੀ 2012 ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੀ ਰੱਦੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸਿਦਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਦਾਵਾ ਉਠਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੋਰ, ਟੀ.ਆਰ.ਏ.ਆਈ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 14 ਅਤੇ 15 ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ. ਅੱਗੇ ਪੂਰਨ ਉਪਚਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਐਲ. (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕੁਝ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਬਾਅਦ ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ. ਵਿੱਚ ਕਦਮ ਰੱਖਿਆ। ਇਹ ਉਰਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਚਨਾਤਮਕ ਰੀਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਲਈ, ਰੋਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਨਹਿੱਤ ਯਾਚਿਕਾ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬੀ (ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਖਿਲਾਫ ਰਚਨਾਤਮਕ ਰੀਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਸਿਵਾਏ ਕਿਸੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ। ਉਪਰੋਕਤ ਸੁਝਾਅਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਮਿਸਟਰ ਹੁਜ਼ੇਫਾ ਅਹਮਦੀ ਨੇ ਉਰਜਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ:

(i) ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਐਲ. (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਰਚਨਾਤਮਕ ਰੀਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ;

(ii) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 32 ਅਧੀਨ ਜਨਹਿੱਤ ਯਾਚਿਕਾ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਜਿਸ ਨੇ CPIL (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਨਿਲਾਮੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸਨੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਧਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਖਰਚਾ ਲਾਇਆ। ਇਸ ਲਈ, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਕੋਡ 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਨੂੰ ਮਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(iii) CPIL (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਸਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਮੰਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੇਮਿਸਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲੇਖ 32 ਅਧੀਨ ਜੋ ਯਾਚਿਕਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ CPIL (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਨੇ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਜ਼ਬਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਰਚਨਾਤਮਕ ਰੇਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਸੈੱਟ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਧਾਰਕਾਂ 'ਤੇ 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਧਾਰਕਾਂ 'ਤੇ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ) ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਾਏ, ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਨੁਪਾਤਹੀਣ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਜ਼ਬਤੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ 1454.94 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨਾ।

11. ਹੁਣ ਵਿਰੋਧੀ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

C CPIL ਫੈਸਲਾ

12. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਜੋ 2 ਫਰਵਰੀ 2012 ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 32 ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਉੱਠਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ UASLs ਦੇਣ ਦੇ ਅਨੁਦਾਨ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ), ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ DoT ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਤਰੀਕਾ ਮਨਮਾਨਾ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ:

(i) ਜਿਵੇਂ ਕਿ 25 ਸਤੰਬਰ 2007 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਨਮਾਨਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਸੀ), DoT ਦੁਆਰਾ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਤਰੀਕਾ ਮਨਮਾਨਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ;

(ii) ਡੀ.ਓ.ਟੀ. ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਟੈਲੀਕਾਮ ਨਿਯਮਨ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ18SUPERSCRIPT ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੇਵਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ;

(iii) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੰਟਰੋਲਰ ਅਤੇ ਆਡੀਟਰ ਜਨਰਲ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਯੋਗ ਬਿਨੈਪਤਰਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇਣਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨਾ ਸੀ;

(iv) ਡੀ.ਓ.ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇਣ ਦੀ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਵਿਧੀ ਖਾਮੀਆਂ ਵਾਲੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਟੀ.ਆਰ.ਏ.ਆਈ. ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮਨਮਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਜਨਹਿਤ ਵਿਰੁੱਧ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 2001 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਾਖਲਾ ਫੀਸਾਂ 'ਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ;

(v) 2001 ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਸਪੈਕਟਰਮ ਨਾਲ ਬੰਡਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇਣ ਸਮੇਂ, ਡੀ.ਓ.ਟੀ. ਨੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰਾਲਾ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 2003 ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ;

(vi) "ਪਹਿਲਾ ਆਓ ਪਹਿਲਾ ਪਾਓ" ਨੀਤੀ ਨੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੀ ਵਿਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ; ਅਤੇ

(vii) ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸੀਆਂ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੋਲ-ਆਉਟ ਦਾਇਤਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ।

13. ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਅਧਾਰਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਂਦਿਆਂ, ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਪੈਕਟਰਮ, ਜਨਤਕ ਮਾਲ ਹਨ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੰਡ ਦੀ ਅਸਲ ਵਿਧੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਨੂੰ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਟੀ.ਆਰ.ਏ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ 2001 ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ 2ਜੀ ਸਪੈਕਟਰਮ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਲਈ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਤਰਕ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"91. ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, ਟੀ.ਆਰ.ਏ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਪੂਰਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਡੀ.ਓ.ਟੀ. ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਹੈਂਡਲ ਬਣ ਗਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਵਿਵਿਧ ਕੋਣਾਂ ਤੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਏ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਫੈਂਕ ਮੂਲਾਂ 'ਤੇ ਵਰਤਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਤੱਥ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਕੁਝ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਤਾਜ਼ਾ ਪੂੰਜੀ ਦੇ ਇੰਜੈਕਸ਼ਨ ਜਾਂ ਇਕਵਿਟੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਡੇ ਮੁਨਾਫੇ ਕਮਾਏ। ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਲਾਮੀ ਦੀ ਵਿਧੀ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਹੁੰਦੀ ਜੋ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਧਨ ਦੇ ਵੰਡ ਲਈ ਇਕੋ ਹੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਵਿਧੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਨਾਲ ਸਮ□ੱਧ ਹੋ ਜਾਂਦਾ।"

14. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ "ਪਹਿਲਾ ਆਓ ਪਹਿਲਾ ਪਾਓ" ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਖਾਮੀ ਲੱਭੀ, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"94. ਪਹਿਲਾ ਆਓ ਪਹਿਲਾ ਪਾਓ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਖਾਮੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸੁੱਟੇ ਜਾਂ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਅੰਸ਼ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਠੇਕੇ ਦੇਣ ਜਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਜਾਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲਾ ਆਓ ਪਹਿਲਾ ਪਾਓ ਨੀਤੀ ਦਾ ਸੱਦਾ ਲਾਉਣਾ ਅਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਖਤਰਨਾਕ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਸਤਾ ਦੇ ਗਲਿਆਰੇ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਜਾਂ ਨਿੰਮ ਪੱਧਰ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ, ਸਰਕਾਰੀ ਫਾਈਲਾਂ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਏਜੰਸੀ/ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਨਤਕ ਸੰਪਤੀ ਜਾਂ ਸੰਪਦਾ ਨੂੰ ਵੇਚਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਠੇਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਲਾਇਸੈਂਸ ਜਾਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਲਾਗਤ 'ਤੇ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸ਼ਾਇਦ ਬਿਹਤਰ ਦਾਅਵਾ ਹੋਵੇ।"

15. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਿਲਾਮੀ ਸੰਭਵਤ: ਕੁਦਰਤੀ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਦੇ ਵਿਤਰਣ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸ਼ਾਇਦ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਕੈਨਿਜ਼ਮ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਸ੍ਰੋਤਾਂ/ ਜਨਤਕ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਵਿਤਰਣ ਸੰਭਵਤ: ਬੇਈਮਾਨ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਕੇਵਲ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੂਲ ਅਤੇ ਮੁੱਲਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਨਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

16. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕੁਝ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ:

"97. ਸਤੰਬਰ 2007 ਤੋਂ ਮਾਰਚ 2008 ਤੱਕ ਡੀ.ਓ.ਟੀ. ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਵਾਇਦ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਮਾਨੀ, ਬੇਤੁਕੀ ਅਤੇ ਜਨਹਿਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਤੋਂ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵੀ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕੁਝ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ:

(i) ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਯੂ.ਏ.ਐਸ. ਲਾਇਸੈਂਸ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਰੇ ਬੇਨਤੀ ਪੱਤਰ ਟੀ.ਆਰ.ਏ.ਆਈ. ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੱਕ ਲਟਕਾਏ ਰੱਖੇ ਜਾਣ।

(ii) ਟੀ.ਆਰ.ਏ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ 28-8-2007 ਨੂੰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਟੈਲੀਕਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤ ਸਕੱਤਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ। ਟੈਲੀਕਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੈਰ-ਸਥਾਈ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਟੀ.ਆਰ.ਏ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ 2ਜੀ ਬੈਂਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪੈਕਟਰਮ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲਾਇਸੈਂਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 3 ਬੇਨਤੀਕਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਇਕੁਇਟੀਜ਼ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਰਾਸ਼ੀ ਰੁਪਏ 24,493 ਕਰੋੜ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ, ਡੀ.ਓ.ਟੀ. ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ (ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਨਿਯਮ) 1961 ਦੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੀ ਰਾਇ ਲੈਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ।

(iii) 10-10-2007 ਨੂੰ ਹੋਈ ਟੈਲੀਕਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਡੀ.ਓ.ਟੀ. ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਟੀ.ਆਰ.ਏ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ।

(iv) ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ 2003 ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀ ਗਰੁੱਪ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਡੀ.ਓ.ਟੀ. ਨੂੰ ਸਪੈਕਟਰਮ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰਾਲਾ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਇਸ ਲਈ, ਡੀ.ਓ.ਟੀ. ਉੱਤੇ ਟੀ.ਆਰ.ਏ.ਆਈ. ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾ 2.78 ਅਤੇ 2.79 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰਾਲਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਬਹੁਤ ਅਚ੍ਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿੱਤ ਸਕੱਤਰ ਨੇ 2001 ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਕੀਤੀਆਂ ਦਰਾਂ 'ਤੇ 2ਜੀ ਸਪੈਕਟਰਮ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਦੀ ਵਿਰੋਧੀਤਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

(v) ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥ ਮੰਤਰੀ ਗਰੁੱਪ ਅੱਗੇ ਮਾਮਲਾ ਰੱਖਣ ਦੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ 2-11-2007 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕਹਿ ਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਇਸ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਣਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਵੇਂ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਕਰਨਾ ਬੇਈਮਾਨੀ, ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਣ, ਮਨਮਾਨਾ ਅਤੇ ਚਪਲੁਸੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਮੈਦਾਨ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ।

(vi) ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ 25-9-2007 ਨੂੰ ਕੱਟ ਆਫ ਤਾਰੀਖ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਭਾਵੇਂਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ, ਡੀ.ਓ.ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ ਵਜੋਂ 1-10-2007 ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰੈਸ ਰਿਲੀਜ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ

ਗਈ ਸੀ। ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਇਹ ਮਨਮਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਭਾਵੇਂ ਬੇਅਸਰ ਲੱਗਦੀ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੇ ਕੁਝ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਟੈਲੀਕਾਮ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦਾ ਕੋਈ ਤਜਰਬਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੇਵਲ 24-9-2007 ਨੂੰ ਹੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਭਾਵ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਕੱਟ ਆਫ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ।

(vii) ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ 2-11-2007 ਨੂੰ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੱਟ ਆਫ ਤਾਰੀਖ ਭਾਵ 25-9-2007 ਨੂੰ 10-1-2008 ਤੱਕ ਜਨਤਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਆਉ ਪਹਿਲੇ ਪਾਓ ਨੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ 2003 ਤੋਂ ਅਪਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ 7-1-2008 ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ 10-1-2008 ਦੀ ਪ੍ਰੈਸ ਰਿਲੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਨੇ ਕੁਝ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਡੀ.ਓ.ਟੀ. ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚ ਸੀ, ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਅਤੇ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਲਈ ਲੋਆਈਜ਼ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਮੰਗ ਮਸੌਦੇ, ਬੈਂਕ ਗਾਰੰਟੀ, ਆਦਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੱਤੀ।

(viii) ਪੂਰੀ ਟੈਲੀਕਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ, ਜੋ ਕਿ 9-1-2008 ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸਪੈਕਟਰਮ ਦੀ ਕੀਮਤ ਸੰਬੰਧੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸੀ, ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ 7-1-2008 ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਕੱਤਰ, ਵਿੱਤ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸਪੈਕਟਰਮ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਲਈ ਡੀ.ਓ.ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਰੁੱਧ ਐਤਰਾਜ਼ ਨਾ ਚੁੱਕ ਸਕਣ।

(ix) ਲੋਆਈਜ਼ ਨੂੰ ਬਕਾਇਦਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਵਾਇਦ ਦਾ ਢੰਗ 10-1-2008 ਨੂੰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਕੁਝ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੰਚਬੱਧ ਸੀ ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਆਓ ਪਹਿਲੇ ਪਾਓ ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਕੁਝ ਕੰਪਨੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 2004 ਜਾਂ 2006 ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਵਿੱਚ ਨੀਚੇ ਧੱਕਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਗਸਤ ਅਤੇ ਸਤੰਬਰ 2007 ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਉਹ ਉੱਚੀ ਵਰੀਅਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਹੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਪੈਕਟਰਮ ਦਾ ਆਵੰਟਨ ਮਿਲਿਆ।

ਇਹ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਇਕਾਇਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਂਝ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਜੋ ਉਹ “ਪਹਿਲੇ ਆਓ ਪਹਿਲੇ ਪਾਓ” ਨੀਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

17. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ “ਸਭ ਕੁਝ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੰਚਬੱਧ ਸੀ ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਆਓ ਪਹਿਲੇ ਪਾਓ ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਸਨ”। ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਪਸਾਰੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ:

“102. ਨਤੀਜਤਨ, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

(i) 10-1-2008 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਦੋ ਪ੍ਰੈਸ ਰਿਲੀਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਇਸੈਂਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸਪੈਕਟਰਮ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਲਾਇਸੈਂਸ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

(ii) ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਇਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।” (iii) 2011 ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਟੀ.ਆਰ.ਏ.ਆਈ. ਨੂੰ 22 ਸੇਵਾ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ 2ਜੀ ਬੈਂਡ ਵਿੱਚ ਲਾਇਸੈਂਸ ਅਤੇ ਸਪੈਕਟਰਮ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 3ਜੀ ਬੈਂਡ ਵਿੱਚ ਸਪੈਕਟਰਮ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਲਈ ਨਿਲਾਮੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(iv) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਟ੍ਰਾਈ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਫੈਸਲਾ ਲਵੇਗੀ ਅਤੇ ਤਾਜ਼ਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨਿਲਾਮੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।

(v) ਜਵਾਬਦੇਹ 2, 3 ਅਤੇ 9 ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ

ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਡੀ.ਓ.ਟੀ. ਵੱਲੋਂ ਯੂ.ਏ.ਐਸ. ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਅਤੇ 2ਜੀ ਬੈਂਡ ਵਿੱਚ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਦੁਆਰਾ ਲਾਭਾਂਵਿਤ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਜ਼ਾ ਇਕਵਿਟੀ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਜਾਂ ਇਕਵਿਟੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੇਚ ਦਿੱਤੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਪੰਜ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ 4, 6, 7 ਅਤੇ 10 ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵੀ ਡੀ.ਓ.ਟੀ. ਵੱਲੋਂ ਯੂ.ਏ.ਐਸ. ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਅਤੇ 2ਜੀ ਬੈਂਡ ਵਿੱਚ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਲਾਭਾਂਵਿਤ ਹੋਏ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗਤ ਨਹੀਂ ਲਾਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 2004 ਅਤੇ 2006 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ 2007 ਤੱਕ ਲਟਕਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(vi) ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ 50% ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਲੀਗਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤਮੰਦ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਲਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਾਕੀ ਬਚੀ 50% ਲਾਗਤ ਰੱਖਵਾਲੀ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਸਕੀਮਾਂ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਕਿ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹਨ।

(vii) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ., ਪ੍ਰਵਰਤਨ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚੱਲ ਰਹੀ ਜਾਂਚ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ, ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹ ਪਾਵੇਗਾ ਜੋ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ(ਾਂ) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ, ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬੇਅਸਰ ਹੋ ਕੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961, ਧਨ ਸ਼ੋਧਨ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 2002 ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

18. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ CPIL (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ “ਪਹਿਲਾ ਆਓ ਪਹਿਲਾ ਪਾਓ” ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਧੋਖਾਧੜੀ ਸਿਰਫ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦਰਵਾਜੇ ਤੇ ਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ “ਪਹਿਲਾ ਆਓ ਪਹਿਲਾ ਪਾਓ” ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਮਨਮਾਨੀਪਨ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕੁਝ ਖਾਸ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਬੇਸ਼ੱਕ, “ਪਹਿਲਾ ਆਓ ਪਹਿਲਾ ਪਾਓ” ਨੀਤੀ ਦੇ ਲੇਖਕ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਭਿਨੇਤਾ ਸਨ। ਪਰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨਿਜ਼ੀ ਵਪਾਰਕ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ UASLs ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਲਾਭਾਰਥੀ ਬਣੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਸੰਦੇਹ ਦੇ ਨਿਸਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਸਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਤਤਕਾਲੀਨ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕੁਝ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤੇ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ “ਮੰਚ-ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ” ਸੀ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀਆਂ ਬਾਰੀਕੀਆਂ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਪਹੁੰਚ ਸੀ। ਨਤੀਜਤਨ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ 2004 ਜਾਂ 2006 ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅਗਸਤ ਅਤੇ ਸਤੰਬਰ 2007 ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ “ਉੱਚੀ ਵਰੀਅਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਿਆ”।

19. ਅੰਤਮ ਭਾਗ ਵਿੱਚ, CPIL (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਤਿੰਨ ਲਾਇਸੈਂਸੀਆਂ 'ਤੇ 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ “ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ” ਦੁਆਰਾ ਲਾਭਾਂਵਿਤ ਹੋਏ ਸਨ, ਜੋ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਅਤੇ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਲਈ DoT ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਤਾਜ਼ਾ ਪੂੰਜੀ ਦੇ ਇੰਜੈਕਸ਼ਨ ਜਾਂ ਇਕਵਿਟੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਵਿੱਚ ਵੇਚ ਦਿੱਤੇ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਹ ਚਾਰ ਲਾਇਸੈਂਸੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ “ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵੀ DoT ਦੁਆਰਾ UASL ਦੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਅਤੇ 2G ਬੈਂਡ ਦੇ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਲਾਭਾਂਵਿਤ ਹੋਏ

ਸਨ”।

20. ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਮਕੈਨਿਜ਼ਮ ਦੇ ਲਾਭਾਰਥੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਇਕਾਈਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ “ਪਹਿਲਾ ਆਓ ਪਹਿਲਾ ਪਾਓ” ਨੀਤੀ ਅਧੀਨ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਲਾਇਸੈਂਸੀਆਂ ਅਤੇ ਚਾਰ ਲਾਇਸੈਂਸੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫਰਕ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਇਸ ਲਈ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਵੀਨ ਨਿਵੇਸ਼ ਜਾਂ ਇਕਵਿਟੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਅਵੈਧ ਕਸਰਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਉਸ ਤੋਂ ਉੱਪਰ, ਸੀਪੀਆਈਐਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਅਤੇ 2ਜੀ ਸਪੈਕਟਰਮ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਔਚਿਤ ਲਈ ਆਧਾਰ ਸੀ। ਫਿਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟੀਆਰਏਆਈ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਅਤੇ 2ਜੀ ਬੈਂਡ ਵਿੱਚ ਸਪੈਕਟਰਮ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਲਈ ਤਾਜ਼ਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਫਰੇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 3ਜੀ ਬੈਂਡ ਵਿੱਚ ਸਪੈਕਟਰਮ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੀਪੀਆਈਐਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਰੀ ਦੇਲਿਕਟੋ ਵਿੱਚ ਸੀ।

ਦ ਦਾਅਵਾ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ

21. ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਯੂਏਐਸਐਲ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਡੀਓਟੀ ਦੁਆਰਾ 14 ਦਸੰਬਰ 2005 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 619 ਨੇ ਹਰ ਇੱਕ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੇਵਾ ਖੇਤਰ ਲਈ ਯੂਏਐਸਐਲ ਲਈ ਇੱਕ “ਗੈਰ-ਵਾਪਸੀ ਯੋਗ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ” ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਨੁਬੰਧ 1 ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੇਵਾ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਫੀਸ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਧਾਰਾ 1420 ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਸਾਲਾਨਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਫੀਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਅਦਾਈਗੀ ਯੋਗ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਯੂਏਐਸਐਲ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਦਾਈਗੀ ਯੋਗ ਸੀ।

22. ਇੱਕੀ ਸੇਵਾ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਪਹੁੰਚ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਰਾਦਾ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 10 ਜਨਵਰੀ 2008 ਨੂੰ ਯੂਏਐਸਐਲ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਲ ਅਨੁਸਾਰ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ, 1454.94 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਉੱਤੇ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕੀ ਸੇਵਾ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਯੂਏਐਸਐਲ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਯੂਏਐਸਐਲ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 18.121 ਨੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ “ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਗੈਰ-ਵਾਪਸੀ ਯੋਗ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ” ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਗੈਰ-ਵਾਪਸੀ ਯੋਗ ਫੀਸ ਅਦਾਈਗੀ ਯੋਗ ਸੀ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਯੂਏਐਸਐਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਈਗੀ ਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 10.122 ਅਧੀਨ ਲਾਇਸੈਂਸ ਫੀਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਅਸਲ ਚਲਾਉਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ।

23. ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ 16 ਸਤੰਬਰ 2015 ਨੂੰ, ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ "ਨਾਂ-ਵਾਪਸੀ ਯੋਗ" ਸੀ ਯੂਏਐਸਐਲ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ:

“ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਜਾਂ ਯੂਏਐਸਐਲ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਨੂੰ “ਨਾਂ-ਵਾਪਸੀ ਯੋਗ” ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਆਧਾਰਿਤ ਦਾਅਵੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਹੀ ਬੇਨਕਾਬ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੇ ਦਰਖਾਸਤਕਰਤਾਓਂ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਕਿਸੇ ਉਲੰਘਣ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਜਾਂ ਖਤਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਰਜੀ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੰਦੇ, ਤਾਂ ਦਾਅਵੇ ਭਾਰ ਰੱਖਦੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਖਾਸਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਲਈ ਰਾਖੀ ਗਈ ਖਾਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ...”

24. ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਤਰਕ ਦੀ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਿਫਾਰਸ਼ੀ ਹੈ। ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ, ਯੂਏਐਸਐਲ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਯੂਏਐਸਐਲ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ, ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਦੀ ਨਾਂ-ਵਾਪਸੀ ਯੋਗ ਫੀਸ ਸੀ। ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਤਬ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਉਲੰਘਣ ਲਈ ਖਤਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੇ। ਪਰ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਅਨੁਚਿੱਤ 14 ਅਧੀਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੰਡੇਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਅਤੇ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਦਾ ਆਵੰਟਨ ਸੀਪੀਆਈਐਲ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਮਨਮਾਨੀ, ਅਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਲਾਭ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸੀ।

ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ

25. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਆਪਤੀ ਜਤਾਈ ਹੈ ਕਿ ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ ਦਾ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਇਲਾਜ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਨਾਲ ਆਪਸੀ ਠੇਕੇ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਚੂੰਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਐਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪਰਿਣਾਮਕ ਰਾਹਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਨੇ 2ਜੀ ਸਪੈਕਟਰਮ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਮਾਲਾ ਫਾਈਡ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਸੀ, ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣਾ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੇ ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਟੀਏਟਿਡ ਹੋਣ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਤੀਜਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ “ਰਿਫੰਡ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ [ਠੇਕਾ ਐਕਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ] ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ [ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ] ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੋਲ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ ਕੀਤੇ, ਅਰਥਾਤ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਉੱਚਿਤ ਰਾਹਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ”।

26. ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ ਕੋਲ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਰਿਫੰਡ ਲਈ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤੀ ਸਰੀਰ ਹੈ ਜੋ ਟੀ.ਆਰ.ਏ.ਆਈ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ, ਟੀ.ਆਰ.ਏ.ਆਈ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਟੈਲੀਕਾਮ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਟੀ.ਆਰ.ਏ.ਆਈ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਡੀ.ਓ.ਟੀ ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ, ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਟੈਲੀਕਾਮ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ23 ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਟੀ.ਆਰ.ਏ.ਆਈ ਕੋਲ ਡੀ.ਓ.ਟੀ ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਟੀ.ਆਰ.ਏ.ਆਈ ਐਕਟ ਨੂੰ 2000 ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ24 ਟੈਲੀਕਾਮ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਸੋਧ) ਐਕਟ 2000 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਣਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨੋਟ ਕਰਦੀ ਹੈ:

"ਟੈਲੀਕਾਮ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਲਿਆਉਣ ਅਤੇ ਨਿਯਮਨ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਤੰਤਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਟੀ.ਆਰ.ਏ.ਆਈ ਐਕਟ 1997 ਨੂੰ 2000 ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਟੈਲੀਕਾਮ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਟੈਲੀਕਾਮ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਵਸਥਿਤ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਬਢਾਵਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ…”

ਟੀਆਰਏਆਈ ਐਕਟ ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਦੇ ਕਾਰਜ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਬਾਹਰੀ ਦਖਲ ਸੈਕਸ਼ਨ 15 ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 14 ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਉੱਤੇ ਅਪੀਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਟੀਆਰਏਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ

18 ਅਧੀਨ ਹੈ। ਉੱਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

27. ਟੀਆਰਏਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 14(ਏ)25$_{SUPERSCRIPT}$ ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ:

(i) ਇੱਕ ਲਾਇਸੈਂਸਦਾਤਾ ਅਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਵਿਚਕਾਰ;

(ii) ਦੋ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ; ਅਤੇ

28. ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸੈਲੂਲਰ ਆਪਰੇਟਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ26 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ... ਟੀਆਰਏਆਈ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਲਈ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਿਆਪਕ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਜੀ ਬੀ ਪਟਨਾਇਕ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ:

8.“….ਅਧਿਆਇ 4 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 14 ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, 2002 ਦੇ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਜੋੜੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਣਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸੰਚਾਲਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਖੇਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਭਾਰਤੀ ਟੈਲੀਕਾਮ ਨਿਯਮਨ ਅਥਾਰਟੀ ਐਕਟ, 1997 ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸੋਧ ਅਧੀਨ, ਇੱਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸਨੂੰ ਟੈਲੀਕਾਮ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਲਈ ਲਾਇਸੈਂਸਦਾਤਾ ਅਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਵਿਚਕਾਰ, ਦੋ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ, ਇੱਕ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼, ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਲਾਇਸੈਂਸਦਾਤਾ ਦੇ ਸੰਗਠਨ, ਭਾਵ, ਐਮ.ਟੀ.ਐਨ.ਐਲ. ਅਤੇ ਬੀ.ਐਸ.ਐਨ.ਐਲ. ਵੀ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਸਨ। ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਸੀ, ਉਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਜੋ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਉਸੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨਾ।

ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਇ 4 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦਿਆਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਉਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣਾ ਜੋ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਾਫੀ ਵਿਆਪਕ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖੁਦ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜੋ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਮੂਲ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਐਕਟ ਅਧੀਨ। ਚੂੰਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇੱਕ ਲਾਇਸੈਂਸਦਾਤਾ ਅਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਜਾਂ ਦੋ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾਵਾਂ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਚੂੰਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਟੀ.ਆਰ.ਏ.ਆਈ. ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ, ਫੈਸਲਿਆਂ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨਾ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਸੰਮੁੱਕ ਪਾਬੰਧੀਆਂ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੀਏ ਜਿਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਨਰਲ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ…

ਨਿਆਂਕ ਐਸ ਬੀ ਸਿਨਹਾ, ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮਨਕਾਰੀ ਸਟੈਚਿਊਟਾਂ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਇੱਕ ਸਟੈਚਿਊਟ ਦੀ ਰਚਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਟੈਚਿਊਟ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਬੰਧਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ। ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇੱਕ "ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ" ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਚੂੰਕਿ ਧਾਰਾ 14 ਅਧੀਨ ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਬੰਧਨ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵੱਡਾ ਸੀ:

"27. ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14-ਏ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਰਤਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ। ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਆਪ ਹੀ ਇੱਕ ਮਾਹਰ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (7) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼/ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ, ਉਚਿਤਤਾ ਜਾਂ ਸਹੀਪਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੱਕ ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਤੱਕ ਵੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ, ਇਸ ਧਾਰਣਾ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਿ ਇਸਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸੀਮਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਟੈਚਿਊਟ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਇੱਕ ਸਟੈਚਿਊਟ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵੀ ਇੱਕ ਸਟੈਚਿਊਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ 2000 ਦੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਾ ਰੱਖਣ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਲਤ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਮੋੜਿਆ...

29. ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਵਾਲ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਸੀਮਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਬ ਤੱਕ ਕਿ ਸਟੈਚਿਊਟ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਰਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। (ਦੇਖੋ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਐਚ.ਡਬਲਿਊ.ਆਰ. ਵੇਡ ਅਤੇ ਸੀ.ਐਫ. ਫੋਰਸਾਇਥ, ਪੰਨਾ 260.) ਕੇਵਲ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਜਾਂ ਇੱਕ ਮਿਲੀ-ਜੁਲੀ ਤੱਥ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਇੱਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਆਪਣੀ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵਰਤ ਸਕਦੀ ਹੈ।

[...]

34. ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਅਸਰ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਪ੍ਰੋਮਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਨੇ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਮਾਹਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸੋਚਿਆ ਜੋ, ਜੇ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੇ ਤੱਥ ਦੀ ਖੋਜ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਖੋਜ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥ ਦੇ ਮਿਲੇ-ਜੁਲੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ...

29. ਟੀਆਰਏਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਨੂੰ ਵੀ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਟਾਟਾ ਟੈਲੀਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਲਿਮਿਟੇਡ)27 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬੀ ਨੇ ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਐਲਾਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (ਲਾਇਸੈਂਸਦਾਤਾ) ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਰਕਮ ਨੂੰ ਰਿਕਵਰ ਕਰਨਾ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ਜਵਾਬੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਐਲਾਨ ਮੰਗਿਆ ਕਿ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸੇਵਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੈੱਟ-ਆਫ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਸੈੱਟ-ਆਫ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਰਿਕਵਰ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਸੈੱਟ-ਆਫ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਹੇਠ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕਾਉਂਟਰਕਲੇਮ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਲਾਇਸੈਂਸਦਾਤਾ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਵਜੋਂ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸੀ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਜਾਂ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ

ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਬਾਰੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 14(1) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਲਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇ ਵਿਸ਼ਾ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਉਂਟਰਕਲੇਮ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨਾ ਤਰਕਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਨੂੰ ਕਾਉਂਟਰ ਕਲੇਮ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਜਵਾਬੀ ਦੇ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲਾਇਸੈਂਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਵਿਵਾਦ ਨਾ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 14(ਏ) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (i) ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ (ii) ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

“27 (2007) 7 ਐਸਸੀਸੀ 517 (“ਟਾਟਾ ਟੈਲੀਸਰਵਿਸਿਜ਼”) “19…ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਟੈਂਡਰ ਦੀ ਸਵੀਕ□ਤੀ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਵਿਵਾਦ ਜੋ ਲਾਇਸੈਂਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦ ਸਾਰੇ ਹੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14(ਏ) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿਣ ਲਈ, ਧਾਰਾ 14 ਆਪਣੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਅਸਲ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲਾਇਸੈਂਸ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਪੂਰਵ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਅਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸਦਾਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਹਨ।”

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਠੇਕਾ ਅਸਤਿਤਵ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੁਝ ਸੋਧਾਂ 'ਤੇ ਅੜੀਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

“22. ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਠਿਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਪੱਤਰ ਦੀ ਸਵੀਕ□ਤੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਟੈਂਡਰ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੀ ਸਵੀਕ□ਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਠਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਅਵੇ ਜਾਂ ਕਥਿਤ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।”

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 14(a)(i) ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ “ਲਾਇਸੈਂਸੀ” ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਪੱਤਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਕ ਔਪਚਾਰਿਕ ਠੇਕਾ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

“23. ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਵੇਖਦੇ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 14(a)(i) ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ “ਲਾਇਸੈਂਸਰ” ਜਾਂ “ਲਾਇਸੈਂਸੀ” ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਲ ਸਬੰਧੀ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਰਗੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਨੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਪੱਤਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਆਮ ਹਿੱਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਠੇਕਾ ਨਾ ਚੱਲ ਪਾਉਣ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਉੱਠਣ ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ TDSAT ਦੇ ਗਠਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਿਰਜਣ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ।”

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

30. ਟਾਟਾ ਟੈਲੀਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ

ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਟੀਆਰਏਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14(ਏ)(ਆਈ) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਇਕ ਅਸੰਗਤੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਬਮਿਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਦੀ ਨਾਂ-ਵਾਪਸੀ ਯੋਗ ਫੀਸ ਸੀ ਜੋ ਯੂਏਐਸਐਲ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਯੂਏਐਸਐਲ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲਾਇਸੈਂਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕਿਸੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕਾਰਨ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਵੈਚ੍ਛਾ ਨਾਲ ਲਾਇਸੈਂਸ ਛੱਡਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਰਤ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 2ਜੀ ਪੀਆਈਐਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਸੀਐਮਟੀਐਸ ਸਪੈਕਟਰਮ ਲਈ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਵਿਟਿਆਤ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਇਸ ਲਾਈਨ ਦੇ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਨਾਂ-ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਯੂਏਐਸਐਲ ਸ਼ਰਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਰਟੀਕਲ 32 ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਵਿਟਿਆਤ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਉਠਾਏ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਆਧਾਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਲੈਟਰ ਆਫ ਇੰਟੈਂਟ ਦੇ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰ ਅਸਲ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਇਸੈਂਸਦਾਤਾ ਜਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਵਿਚਕਾਰ ਉੱਠਣ ਵਾਲਾ ਵਿਵਾਦ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਕਿ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਸਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਸ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਜੋ ਅਵੈਧ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਵੰਡਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸੁਖਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ28 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰਤ, "ਕੁਝ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੇ ਛੱਡ ਕੇ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਸਵਤੰਤਰ ਸਮਝੌਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ" ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਸਵਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

31. ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸਮਾਏ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਰਿਫੰਡ ਦੇ ਦਾਵੇ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਵਿਚਕਾਰ ਲਾਇਸੈਂਸਦਾਤਾ ਅਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦੀ। ਰਿਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ ਲਈ ਦਾਵਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਵਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀਪੀਆਈਐਲ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਲਾਭ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਨੇ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

32. ਉਪਰੋਕਤ ਕਹੀ ਗਈ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੀਪੀਆਈਐਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਵਿਸਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ 2ਜੀ ਸਪੈਕਟਰਮ ਅਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੇ ਆਵੰਟਨ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਦਾਲਤੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਸਪੈਕਟਰਮ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਅਤੇ 2ਜੀ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੇ ਦੇਣ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਸੀ ਕਿ "ਪਹਿਲਾ ਆਓ ਪਹਿਲਾ ਪਾਓ" ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੇ ਦੇਣ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 32 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਰਾਹਤ ਜੋ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ ਉਹ ਨਿਲਾਮੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਦਾਵੇ ਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਦਾਲਤੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ, ਸਪੈਕਟਰਮ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਜਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੇ ਦੇਣ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੇ ਰਿਫੰਡ ਲਈ ਦਾਵਾ ਨਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ।

33. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਹ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਵਧਦੇ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੋਰਮਾਂ 'ਤੇ ਮੁੜ ਕੇਸ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਘੁਮਾਉਣ ਲਈ, ਜੋ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਾਇਕ ਉਪਚਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੋਰਮ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਤਕਨੀਕ ਜਾਂ ਫੋਰਮ ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਜੋਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਨਿਆਂਕਾ ਡੀ ਵਾਈ

ਚੰਦਰਚੂੜ), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਵਲੋਂ ਵੇਦਾਂਤਾ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਦ ਗੋਆ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ & ਓਰਸ. ਵਿੱਚ ਬੋਲਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗੋਆ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਸੇਸਾ ਸਟਰਲਾਈਟ ਲਿਮਿਟੇਡ & ਓਰਸ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਵਿਸਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਖਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਗੋਆ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਪਰਿਆਵਰਣੀ ਸਾਫ਼-ਸਫਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਨਵੀਂ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਟੀ ਪੀ ਮੋਈਦੀਨ ਕੋਯਾ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਸਰਕਾਰ31 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਪਤਲਾ ਜਾਂ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਵੇਖਵਾਦੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਵਿਚਲਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ:

"13. ਇਹ ਅਚ੍ਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਥਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਪਣਾ ਕੇ ਸੋਧਿਆ ਜਾਂ ਉਲਟਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ।

ਇਹ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮਤਾ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਦੋ ਵਾਰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਧਾਰਾ 32 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੁਣਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਭਿਆਸ ਕਰੇ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਧਾਰਾ 136 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੋਵੇ। ਭਗੂਭਾਈ ਦੁੱਲਭਭਾਈ ਭੰਡਾਰੀ ਬਨਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ [AIR 1956 SC 585 : 1956 SCR 533 : 1956 Cri LJ 1162] ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਰੁੱਧ ਜਿਸ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਖਾਸ ਛੱਡੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਮੰਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਨੇਚਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 32 ਅਧੀਨ ਲਏ ਗਏ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਦਰਿਆਓ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਯੂ.ਪੀ. [AIR 1961 SC 1457 : (1962) 1 SCR 574] ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 14 ਨੂੰ ਵੇਖੋ)।"

34. ਸੀਪੀਆਈਐਲ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਤੱਥ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਦਲੀਲਾਂ ਜੋ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਦਾ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਗਿਣਤੀ ਹੈ। ਦਲੀਲਾਂ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਉਸ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜੋ ਇੱਕ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ/ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ "ਪਹਿਲਾ ਆਓ ਪਹਿਲਾ ਪਾਓ" ਨੀਤੀ ਅਧੀਨ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਸੀ। ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਉਹ ਲਾਭਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਚੁਣੇ ਗਏ ਇਕਾਈਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ — ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ। ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਅਭਿੰਨ ਅੰਗ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਅਲੱਗ ਫੀਚਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਕੁੱਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜੋ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਤੱਕ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਸੀਪੀਆਈਐਲ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਅਪੀਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬਣਾ ਰਹੇਗਾ, ਇੱਕ ਸਰਲ ਸਮਝ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਹੋਵੇਗੀ। ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਨਿਲਾਮੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਸਮੇਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਸੈੱਟ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸੀਆਂ 'ਤੇ 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸੈੱਟ 'ਤੇ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਾਏ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ "ਸਰਾਸਰ ਮਨਮਾਨੀ" ਅਤੇ "ਅਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਸਰਤ" ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਅਤੇ ਸਪੈਕਟਰਮ ਆਵੰਟਨ ਵਿੱਚ। ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਗਲਤ ਪੜ੍ਹਾਈ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਬਣਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿੱਤੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਇੱਕ ਅੰਗ ਸੀ। ਸੀਪੀਆਈਐਲ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਅਦਾਲਤੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਣ ਸਮੁੱਚ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

35. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਪਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ

ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਤਰਕ ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਡੀ ਹੋਰਸ ਸੀਪੀਆਈਐਲ (ਉੱਤੇ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ (ਲਾਇਸੈਂਸਦਾਤਾ) ਨਾਲ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਵਾਦ ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟਾਟਾ ਟੈਲੀਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਉੱਤੇ) ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦਾ ਤਰਕ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੁਣ ਲਾਇਸੈਂਸਦਾਤਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਜਦੋਂ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਇੱਕ ਸੀਮਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਹੋਵੇਗੀ ਟਾਟਾ ਟੈਲੀਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਉੱਤੇ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਚੂੰਕਿ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਅਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਬਾਰੇ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੀ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਮਲਾਫਾਈਡਜ਼ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀਪਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਵਿਆਵਹਾਰਿਕਤਾ ਬਾਰੇ ਅਗਲੀ ਜਾਂਚ ਉਸੇ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਉਠਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

36. ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਨਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਏਯੂਐਸਪੀਆਈ (ਉੱਤੇ), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਦੇ ਏਜੀਆਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਿਸਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟੀਆਰਏਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਜਿਹਾ ਸਵਾਲ ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਅੱਗੇ ਦੁਬਾਰਾ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਏਜੀਆਰ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਲਾਇਸੈਂਸਿਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੋਂ ਉੱਪਜਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ ਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਬਾਹਰ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਨਹੀਂ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ, ਕੇਵਲ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਨੂੰ ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਅੱਗੇ ਮੁੱਦੇ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ:

“32. ਜੋ ਪਹਿਲਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਅਸੀਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਂ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 84 ਦੀ 2007 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 19-1-2007 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ [ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਅਸੋ. ਆਫ ਯੂਨੀਫਾਇਡ ਟੈਲੀਕਾਮ ਸਰਵਿਸ ਪ੍ਰੋਵਾਇਡਰਜ਼ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 84 ਦੀ 2007 ਫੈਸਲਾ 19-1-2007 (ਐਸ.ਸੀ.ਜੇ.)] ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਦਿਨਾਂਕ 7-7-2006 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ, ਭਾਰਤ ਸੰਘ 7-7-2006 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਮੁੜ ਉਠਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਡਜਸਟਡ ਗ੍ਰੋਸ ਰੈਵੇਨਿਊ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਲਾਇਸੈਂਸ ਵਾਲੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਰੈਵੇਨਿਊ ਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਬਾਹਰ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੋਂ ਰੈਵੇਨਿਊ ਨਹੀਂ।

33. ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 84 ਦੀ 2007 ਵਿੱਚ 19-1-2007 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵੇਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ [ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਅਸੋ. ਆਫ ਯੂਨੀਫਾਇਡ ਟੈਲੀਕਾਮ ਸਰਵਿਸ ਪ੍ਰੋਵਾਇਡਰਜ਼ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 84 ਦੀ 2007 ਫੈਸਲਾ 19-1-2007 (ਐਸ.ਸੀ.ਜੇ.)]। 19-1-2007 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਆਦੇਸ਼ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ. ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਟੀ.ਆਰ.ਏ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਵੇਖਦੇ। ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ, ਭਾਰਤ ਸੰਘ, ਨੂੰ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ. ਅੱਗੇ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।”

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

19-1-2007 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਭਾਰਤ ਸੰਘ, ਨੂੰ ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 84 ਦੀ 2007 ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

34...ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 19-1-2007 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ [ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਅਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ

ਯੂਨੀਫਾਇਡ ਟੈਲੀਕਾਮ ਸਰਵਿਸ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡਰਜ਼ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 84 ਆਫ 2007, 19-1-2007 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ (ਐਸ.ਸੀ.)] ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਭਾਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 84 ਆਫ 2007 ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਉੱਪਰ ਕੱਢੇ ਗਏ ਹਰੇਕ ਅਧਾਰ ਨੂੰ ਉਠਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਈਏ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ 7-7-2006 ਦਾ ਹੁਕਮ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 19-1-2007 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ [ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਅਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਯੂਨੀਫਾਇਡ ਟੈਲੀਕਾਮ ਸਰਵਿਸ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡਰਜ਼ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 84 ਆਫ 2007, 19-1-2007 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ (ਐਸ.ਸੀ.)] ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 19-1-2007 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ [ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਅਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਯੂਨੀਫਾਇਡ ਟੈਲੀਕਾਮ ਸਰਵਿਸ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡਰਜ਼ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 84 ਆਫ 2007, 19-1-2007 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ (ਐਸ.ਸੀ.)] ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੁਆਰਾ, ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਉੱਪਰ ਕੱਢੇ ਗਏ ਹਰੇਕ ਅਧਾਰ ਨੂੰ ਉੱਠਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਾਇਸੈਂਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਡਜਸਟਿਡ ਗ੍ਰੋਸ ਰੈਵੇਨਿਊ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਲਾਇਸੈਂਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਵਿੱਚ ਅਡਜਸਟਿਡ ਗ੍ਰੋਸ ਰੈਵੇਨਿਊ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਉੱਲੇਖਿਤ ਰੈਵੇਨਿਊ ਦੇ ਸਾਰੇ ਆਈਟਮਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।"

37. ਉੱਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਐਲ. (ਸੁਪਰਾ) ਦੌਰਾਨ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਸਟੇਜ ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ ਕਿ ਉਹ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ। ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਪਾਯ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਸਵਤੰਤਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮੰਗਣਾ। ਇਸ ਸਟੇਜ ਤੇ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਐਲ. (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ ਤੇ ਇਹ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

38. ਇਸ ਰੁਕਾਵਟ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਐਲ. (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੌਰਾਨ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਹੁਣ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਰਮ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੁਣ ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ. ਦੇ ਫੈਸਲਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਰਸ ਆਫ ਐਕਸ਼ਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ਼ਤ ਨੂੰ ਹੁਣ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ. ਦੇ ਫੈਸਲਾ ਦੇ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲਾ ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ ਕਿ 13 ਮਈ 2016 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ. ਦੇ ਹੁਕਮ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਅਦਾ

ਦਾਅਵਾ ਜੋ ਨਿਰਾਸਾ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਸਿਦਧਾਂਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ

39. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਇਸ ਭਾਗ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਵਿਸਲੇਸ਼ਣ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਉਹ ਨਿਰਾਸਾ ਦੇ ਸਿਦਧਾਂਤ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਸਿਦਧਾਂਤ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 56 ਅਤੇ 65 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮੂਲ ਸਿਦਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ (4)(1) ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਸੋ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਲਾਇਸੈਂਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

40. ਏ.ਯੂ.ਐਸ.ਪੀ.ਆਈ. (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ:

"39. ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ੋ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ

ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਵਿਲੇਖ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਵਿਲੇਖ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਟੈਲੀਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਖਾਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿਲੇਖ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ੋ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਲਾਇਸੈਂਸ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ ਕਰਾਰ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਹੈ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਚਛੇਦ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸਿਧਾਂਤ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(1) ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਖਾਸ ਵਿਲੇਖ ਨੂੰ ਇਕ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਕੇ ਛੱਡ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ ਕਰਾਰ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਹੈ।

41. ਇਹ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਣਾ ਉੱਤੇ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਰਾਰ ਦੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕਰਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 56 ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਲਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ:

"56. ਅਸੰਭਵ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ।— ਕਿਸੇ ਅਸੰਭਵ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਹੈ।

ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਸੰਭਵ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਾਰ।—ਕੋਈ ਕਰਾਰ ਜੋ ਕਰਾਰ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ, ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਕਾਰਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਚਨ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਮੇਂ ਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਾਰਜ ਅਸੰਭਵ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਸੰਭਵ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਜ ਦੇ ਨਾ-ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਤੋਂ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ।—ਜਿਥੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਸੀ, ਜਾਂ, ਉਚਿਤ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ, ਜਾਣ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਜੋ ਵਾਅਦਾ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੰਭਵ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਵਚਨ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਅਜਿਹੇ ਵਾਅਦਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਵਾਅਦਾ ਦੇ ਨਾ-ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਤੋਂ ਉਹ ਸਹਿਣ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

42. ਕਰਾਰ ਦੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਤਿਆਬ੍ਰਤ ਘੋਸ਼ ਬਨਾਮ ਮੁਗਨੀਰਾਮ ਬੰਗੁਰ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ32 ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਸਟਿਸ ਬੀ.ਕੇ. ਮੁਖਰਜੀ, ਕਰਾਰ ਦੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:

"10. ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਧਾਰ ਬਾਰੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਦਾਂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਸਿਦਾਂਤ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਮੁੱਖ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਰਾਰ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਅਸੰਭਵਤਾ; ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਸੰਭਵਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਬਦਲਣਯੋਗ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਰਾਰ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਅਸੰਭਵ ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕਰਾਰ ਦੀ ਹੋਰ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਅਸੰਭਵਤਾ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ...ਅਸੀਂ ਇਸ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਕਿ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਿਦਾਂਤ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਚਾਨਕ ਆਈ ਅਸੰਭਵਤਾ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਰਾਰ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਜਾਂ ਭਾਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਕਰਾਰ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 56 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਰਾਰ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 56 ਕੇਵਲ ਭੌਤਿਕ ਅਸੰਭਵਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੀ ਤਰਫ ਜਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ..."

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 56 ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਸਰੀਰਕ ਅਸੰਭਵਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ

ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਟੈਸਟ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ "ਇਹ ਸਹਿਮਤੀ ਐਕਟ ਦੀ ਅਸੰਭਵਤਾ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 56 ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਵਿਹਾਰਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ "ਅਸੰਭਵ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਰੂਪ ਦੇ ਕੇ ਭਾਵ, ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਸਦੇ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 2033 ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਰੱਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ।

43. ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਕਰਾਰ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਕਰਾਰ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਖੇਤਰਫਲ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਸੀ ਜੋ ਕਰਾਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਜਦੋਂ "ਖਾਲੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਕਰਾਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਾਈਨ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਕਰਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਦਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਕਰਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਆਪਣੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਹੀ ਖਾਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ।

44. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ, ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਨਿਆਇਕ ਫੈਸਲੇ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਵਾਲੇ ਹਨ (ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ) ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਸਦੇ ਯੂ.ਏ.ਐਸ.ਐਲ.ਜ਼ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਖਾਲੀਪਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਹੀ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਰੀਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ।

45. ਭਾਰਤੀ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 65, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਇਕ ਕਰਾਰ ਨੂੰ ਖੋਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰੀਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ:

"65. ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਖਾਲੀ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਰਾਰ ਅਧੀਨ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਦਾ ਦਾਇਤਵ.—ਜਦੋਂ ਇਕ ਸਮਝੌਤਾ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਇਕ ਕਰਾਰ ਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਕਰਾਰ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਬੰਧਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।"

46. ਭਾਰਤੀ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ 'ਤੇ ਪੋਲਾਕ ਅਤੇ ਮੁੱਲਾ ਦੀ ਮੌਲਿਕ ਰਚਨਾ34 SUPERSCRIPT ਵਿੱਚ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 65 ਮੁਹਾਵਰੇ ਇਨ ਪਾਰੀ ਦਿਲਿਕਟੋ ਪੋਟੀਓਰ ਐਸਟ ਕੋਂਡੀਸ਼ਨ ਪੋਸੈਸੈਂਟਿਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ:

"ਧਾਰਾ 65 ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਐਕਸ ਦੋਲੋ ਮਾਲੋ ਨੋਨ ਓਰੀਤੁਰ ਐਕਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਨ ਪਾਰੀ ਦਿਲਿਕਟੋ ਪੋਟੀਓਰ ਐਸਟ ਕੋਂਡੀਸ਼ਨ ਪੌਸੈਸੈਂਟਿਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਉਹ ਕੇਸ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਹੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ"

34 ਆਰ ਯਸ਼ੋਦ ਵਰਧਨ ਅਤੇ ਚਿਤਰਾ ਨਾਰਾਯਣ, ਪੋਲਾਕ ਅਤੇ ਮੁੱਲਾ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਕੰਟਰੈਕਟ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟਸ ਵਾਲਿਊਮ I (16ਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਲੈਕਸਿਸਨੈਕਸਿਸ) 65 'ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਕ ਸਮਝੌਤਾ ਆਪਣੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਲਾਭ ਦੀ ਰੀਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿਆਇਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਵੈਧਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਇਨ ਪਾਰੀ ਦਿਲਿਕਟੋ ਵਿੱਚ ਸਨ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 65 ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ

ਵਾਲਾ ਪਾਰਟੀ ਖੁਦ ਬਰਾਬਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

47. ਰੈਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ35SUPERSCRIPT ਵਿੱਚ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਦਾਵੇ ਅਵੈਧਤਾ ਦੇ ਬਚਾਅ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਇਸ ਬਚਾਅ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਹਾਨਤਮ ਐਕਸ ਤੁਰਪੀ ਕਾਉਸਾ ਨੈਨ ਓਰੀਤੁਰ ਐਕਸਿਓ (ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਖਰਾਬ ਕਾਰਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਉੱਠ ਸਕਦੀ) ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਅਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪਛਾਣ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਲਮੈਨ ਬਨਾਮ ਜਾਨਸਨ36SUPERSCRIPT ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਲਾਰਡ ਮੈਨਸਫੀਲਡ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"ਇਹ ਐਤਰਾਜ਼, ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੈਤਿਕ ਜਾਂ ਅਵੈਧ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਿਚਕਾਰ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਐਤਰਾਜ਼ ਕਦੇ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ; ਪਰ ਇਹ ਆਮ ਨੀਤੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ, ਅਸਲ ਇਨਸਾਫ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ, ਉਸ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਵਿਚਕਾਰ, ਸੰਯੋਗ ਨਾਲ, ਜੇ ਮੈਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਆਮ ਨੀਤੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ; ਐਕਸ ਦੋਲੋ ਮਾਲੋ ਨੈਨ ਓਰੀਤੁਰ ਐਕਸਿਓ. ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੈਤਿਕ ਜਾਂ ਅਵੈਧ ਕਾਰਜ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਕਾਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਐਕਸ ਤੁਰਪੀ ਕਾਉਸਾ ਤੋਂ, ਜਾਂ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਤੋਂ, ਉੱਠਦੀ ਹੋਈ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਮਦਦ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਰੈਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਗਾਂ ਨੋਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਰਾਬਰ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪੋਜੈਸ਼ਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਿਹਤਰ ਹੈ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਐਕਸ ਤੁਰਪੀ ਕਾਉਸਾ ਬਚਾਅ ਨੂੰ ਯੋਗ ਕਰਨ ਦਾ: ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ [ਡਾ. ਧਨੰਜ ਵਾਈ ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

“ਇਸ ਇਨ ਪਾਰੀ ਦੇਲਿਕਟੋ ਸਿਦਾਂਤ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਖਾਸ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਦਾਵੇਦਾਰ ਅਪਰਾਧਿਕਤਾ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ, ਜੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਦਾਵੇਦਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਿਚਕਾਰ, ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਨ ਪਾਰੀ ਦੇਲਿਕਟੋ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਦਾਵੇਦਾਰ ਅਪਰਾਧਿਕਤਾ ਲਈ ਹੋਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਨ ਪਾਰੀ ਦੇਲਿਕਟੋ ਸਿਦਾਂਤ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।”

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮੰਗਣ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਇਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕਤਾ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਨ ਪਾਰੀ ਦੇਲਿਕਟੋ ਵਿੱਚ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

48. ਯੂ.ਕੇ. ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਟੇਲ ਬਨਾਮ ਮਿਰਜ਼ਾ38SUPERSCRIPT ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਲਾਰਡ ਸਮਪਸ਼ਨ ਜੇ.ਐਸ.ਸੀ. ਨੇ ਇਸ ਜਾਂਚ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਇਨ ਪਾਰੀ ਦੇਲਿਕਟੋ ਵਿੱਚ ਹੈ:

“241 ਉਸ ਸਿਦਾਂਤ ਨੂੰ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੰਮ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅਪਵਾਦ ਹਨ, ਜੋ ਸਿਦਾਂਤ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੁਰਾਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮਾਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਬ੍ਰਾਡਲੌ ਉਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਹਨ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕਤਾ ਦਾ ਸਿਦਾਂਤ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਇਨ ਪਾਰੀ ਦੇਲਿਕਟੋ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਇਸ ਸਿਦਾਂਤ ਨੂੰ ਗਲਤ ਨਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਦੋਸ਼ਾਰੋਪਣ ਦੀ ਆਮ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ

ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਪੈਰ 'ਤੇ ਸਨ। ਕੇਸ ਲਾ ਦੋ ਮੁੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਨ ਪਾਰੀ ਦੇਲਿਕਟੋ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ, ਪਰ ਦੋਵੇਂ ਇਕੋ ਸਿਦਾਂਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ।

242 ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਉਹ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਵੇ ਜਿੱਥੇ ਦਾਵੇਦਾਰ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨੂੰ ਅਣਇੱਛੁਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਧੋਖਾਧੜੀ, ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਾਂ ਦਬਾਅ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਚਾਅ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ...

243 ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਉਹ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਵੇ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧਿਕਤਾ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਹੈ ਜੋ ਮੁਦਾਇ ਵਰਗੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਰਗੇ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਨਿਯਮ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਾਇ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਕ ਉਪਾਯ ਮਿਲੇ..."

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਇਸ ਲਈ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਦਿਆਂ, ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ (ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ) ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਅਣਇੱਛੁਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਗ ਨਾ ਲਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਯਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਖਿਲਾਫ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰੀ ਦੇਲਿਕਟੋ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਦਾਵਾ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

49. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਕੁਜੂ ਕੋਲੀਅਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਝਾਰਖੰਡ ਮਾਈਨਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ39$_{SUPERSCRIPT}$, ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਾਂਗ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪੰਜ-ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਧਾਰਾ 65 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"8. ਵਿੱਚ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਬੈਂਚ ਬੁਧੂਲਾਲ ਬਨਾਮ ਡੇਕਨ ਬੈਂਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀ [AIR 1955 Hyd 69 (FB): ILR 1955 Hyd 101] ਸਾਡੇ ਭਰਾ ਜਗਨਮੋਹਨ ਦੁਆਰਾ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਰੈੱਡੀ, ਜੇ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਸਨ, ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ. ਉਹ ਫਿਰ ਰੈਫਰ ਕਰਨ ਲਈ ਚਲੇ ਗਏ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਪੋਲੋਕ ਅਤੇ ਮੁੱਲਾ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਭਾਰਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 7ਵੀਂ ਈ.ਡੀ. ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਕਿ ਧਾਰਾ 65, ਭਾਰਤੀ ਠੇਕਾ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 24 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਹਨ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਦੇਸ਼ ਵਾਪਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਰਕ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸਿੱਖਿਅਤ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਕਿ ਜੇ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੈ ਸਹੀ ਅਰਥਾਤ "ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਲਈ ਖੋਜੇ ਗਏ" ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਲਈ ਜੋ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਹਨ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸਮਝੌਤੇ, ਇਹ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਕਸਦ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਭਾਵੇਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਕਸਦ ਹੋਵੇ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ pari delicto ਵਿੱਚ ਹਨ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਫਿਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ:

“ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਨਾ ਤਾਂ ਸਮਰਥਿਤ ਹੈ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਇਕਸਾਰ ਹੈ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੁਦਰਤੀ ਅਰਥ ਦੇ ਨਾਲ 65. ਸ਼ਬਦ ਵਰਤ ਕੇ ਭਾਗ “ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਵਿਅਰਥ ਹੋਣ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਗਈ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ: ਕਦੋਂ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ ਬੇਕਾਰ. ਸ਼ਬਦ "ਖੋਜ" ਦਾ

ਅਰਥ ਹੈ ਦੀ ਪੂਰਵ ਮੌਜੂਦਗੀ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 66, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ (ਇਲਮ) ਲਈ ਪੂਰਵ-ਲੋੜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਬਹਾਲੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਬੇਕਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ. ਜੇਕਰ ਗਿਆਨ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੋੜ ਵੀ ਹੈ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਰੱਦ ਹੋਣ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ. ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਸਮਝੌਤਾ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਸੋਚਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਦੂਜਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੋ ਇਹ, ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸੈਕਸ਼ਨ 65, ਇੰਡੀਅਨ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ.

ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਸੇ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਅਤ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਪਨ ਦਾ ਜਾਣ ਉਸ ਨੂੰ ਤੱਥ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮਝੌਤਾ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਖੋਜਿਆ ਗਿਆ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਆਲੋਚਨਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ ਸਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਉਹ ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰੀ ਤੋਂ ਉਹ ਵਾਪਸ ਮੰਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਜੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰਰ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰੀ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰੀ ਦੇਲਿਕਟੋ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਜੋ ਗੰਦੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਮੁਦਾਈ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਫਾਇਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ — ਪਾਰੀ ਦੇਲਿਕਟੋ ਵਿੱਚ ਪੋਟੀਅਰ ਐਸਟ ਕੰਡੀਸ਼ਨ ਦਿਫੈਂਡੈਂਟੀਓ।

ਭਾਰਤੀ ਟ੍ਰੱਸਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 84, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪਵਾਦ ਬਣਾਇਆ ਹੈ — ਜਿੱਥੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਹਸਤਾਂਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਉਦੇਸ਼ ਅੰਜਾਮ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਹਸਤਾਂਤਰਕਰਤਾ ਹਸਤਾਂਤਰੀ ਜਿੰਨਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਦਾ ਅਸਰ ਹਸਤਾਂਤਰੀ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਹਸਤਾਂਤਰੀ ਨੂੰ ਹਸਤਾਂਤਰਕਰਤਾ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਲਾਭ ਉਸ ਸਿਦਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 65, ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣ ਤੇ ਵੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤਾ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਲਈ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।"

ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਆਲੋਚਨਾ ਅਤੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਓਰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੋਵੇਂ ਹਸਤਾਂਤਰਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਪਾਰੀ ਦੇਲਿਕਟੋ ਵਿੱਚ ਹਨ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ "ਇਹ [ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪੂਰੀ ਬੈਂਚ] ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਓਰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੋਵੇਂ ਹਸਤਾਂਤਰਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਪਾਰੀ ਦੇਲਿਕਟੋ ਵਿੱਚ ਹਨ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ"।

50. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਨਮਾਮਨੀ ਅੱਪਾ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਗੋਲਾਪੱਲੀ ਰਾਮਲਿੰਗਮੁਰਥੀ40$_{SUPERSCRIPT}$, ਇੱਕ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿਥੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ

ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੇਦਾਰ ਹਨ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵੱਲ ਝੁਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜਨਹਿੱਤ ਨੂੰ ਘੱਟ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏ। ਜਸਟਿਸ ਪੀ ਬੀ ਗਜੇਂਦਰਗਡਕਰ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਨ), ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬੋਲਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

“12. ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਅਕਸਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਹਾਵਰਿਆਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਜੋਂ ਉਭਰਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸਿਦਾਂਤ ਹੈ ਐਕਸ ਦੇਲੋ ਮਾਲੋ ਨੈਨ ਓਰਿਟੂਰ ਐਕਸਿਓ ਜਾਂ ਐਕਸ ਤੁਰਪੀ ਕਾਉਸਾ ਨੈਨ ਓਰਿਟੂਰ ਐਕਸਿਓ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਤਰਕ ਸੀ ਕਿ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਤੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਉੱਠ ਸਕਦਾ; ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕਬਜ਼ਾ ਉਥੇ ਹੀ ਰਹੇ ਜਿਥੇ ਹੈ ਪਾਰੀ ਦੇਲਿਕਟੋ ਪੋਟੀਓਰ ਐਸਟ ਕੰਡੀਸ਼ਨ ਪੋਸੈਂਟਿਸ; ਜਿਥੇ ਹਰ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿਥੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਬਰਾਬਰ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ ਜਾਇਦਾਦ ਉਥੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਥੇ ਇਹ ਡਿੱਗਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਵਾਬੀ 1 ਅੰਦਾਨਾਰ.

ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਮੁਹਾਵਰਾ ਹੈ ਨੇਮੋ ਅਲੇਗਾਂਸ ਸੁਆਮ ਤੁਰਪਿਤੁਡਿਨਮ ਐਂਡੀਏਨਡਮ ਐਸਟ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਤੁਰਪਿਤੁਡਿਨਮ ਦੀ ਗੁਹਾਰ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ 1 ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਦਾਂਤ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੀ ਗੁਹਾਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜਾ ਮੁਹਾਵਰਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਲਾਰਡ ਰਾਈਟ, ਐਮ.ਆਰ. ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਬਰਗ ਬਨਾਮ ਸੈਡਲਰ ਅਤੇ ਮੂਰ [(1937) 2 KB 158 at p. 62] ਵਿੱਚ। ਮੁਹਾਵਰਾ ਐਕਸ ਤੁਰਪੀ ਕਾਉਸਾ ਨੈਨ ਓਰੀਤੁਰ ਐਕਟੀਓ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਲਾਰਡ ਰਾਈਟ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਕਿ “ਇਹ ਮੁਹਾਵਰਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਵਿੱਚ ਲਿਪਟਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਿਦਾਂਤ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੈ; ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮੁਹਾਵਰੇ ਹਨ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਮ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਸਚਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸਾਵਧਾਨੀਪੂਰਵਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।” ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਦੇ ਸੱਚੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਧਿਆਨਪੂਰਵਕ ਵਿਚਾਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀਆਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਸ਼ਰਤੀਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਹੜਾ ਸਿਦਾਂਤ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਹਾਇਕ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੁਸੰਗਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੁੱਛਣ ਲਈ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੇਦਾਰ ਹਨ, ਕਿਹੜਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਲਈ ਘੱਟ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੋ ਵੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਸਫਲ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਅਸਫਲ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਲਈ ਘੱਟ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੋਵੇਗੀ।”

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

51. ਇਮਾਨੀ ਅੱਪਾ ਰਾਓ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਦਾਂਤ ਨੂੰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਾਰਾਇਣੰਮਾ ਬਨਾਮ ਗੋਵਿੰਦੱਪਾ41 ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"28. ਹੁਣ, ਆਓ ਅਸੀਂ ਇਮਾਨੀ ਐਪਾ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦੂਜੇ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੀਏ ਰਾਓ [ਇਮਾਨੀ ਅੱਪਾ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਗੋਲਾਪੱਲੀ ਰਾਮਲਿੰਗਮੂਰਤੀ, (1962) 3 SCR 739 : AIR 1962 SC 370]। ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿੱਚ ਆਮ ਭਾਗੀਦਾਰ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸ. ਨਿਆਂ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਕਿਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਝੁਕ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਵਾਲ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਇਮਾਨੀ ਅੱਪਾ ਰਾਓ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ [ਇਮਾਨੀ ਅੱਪਾ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਗੋਲਾਪੱਲੀ

ਰਾਮਲਿੰਗਮੂਰਤੀ, (1962) 3 SCR 739 : AIR 1962 SC 370], ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜੋ ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕਰੇਗਾ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਜੋ ਉਲਟ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਜੇਕਰ ਸੰਤੁਲਨ ਵੱਲ ਝੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਬਚਾਓ ਪੱਖ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣਗੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵ-ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਹੈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਪੈਸਿਵ ਅੱਖਰ ਦਾ। ਗਜੇਂਦਰਗੜਕਰ, ਜੇ. ਇਮਾਨੀ ਅੱਪਾ ਰਾਓ ਵਿੱਚ [ਇਮਾਨੀ ਅੱਪਾ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਗੋਲਾਪੱਲੀ ਰਾਮਲਿੰਗਮੂਰਤੀ, (1962) 3 SCR 739 : AIR 1962 SC 370], the ਪਹਿਲਾ ਕੋਰਸ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਕੋਰਸ ਜਨਤਾ ਲਈ ਘੱਟ ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ ਹੈ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਿਆਜ।"

“52. ਇਸ ਲਈ, ਭਾਰਤੀ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 65 ਅਧੀਨ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਅਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕੰਟਰੈਕਟ ਖਾਲੀ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਜੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਅਵੈਧਤਾ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ (ਮੁਕਦਮੇ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ), ਤਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਹਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

53. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ TDSAT ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ S Tel Pvt ਵਿੱਚ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ 42 ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਯੂਏਐਸਐਲਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਇਕੱਲੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੈ। ਮੁੱਦਾ ਜੋ ਕਿ TDSAT ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉਸ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਉਸਨੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ 3ਜੀ ਸਪੈਕਟਰਮ ਦੀ ਵੰਡ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ 7 ਜੁਲਾਈ 2007 ਨੂੰ ਛੇ ਸਰਕਲਾਂ/ਸੇਵਾ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਯੂ.ਏ.ਐਸ.ਐਲ ਨੇ 24 ਸਤੰਬਰ 2007 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰੈਸ ਨੋਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦੀ ਕੱਟ-ਆਫ ਮਿਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ 10 ਅਕਤੂਬਰ 2007 ਨੂੰ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ UASL ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ। 28 ਸਤੰਬਰ 2007 ਨੂੰ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਯੂਏਐਸਐਲ ਲਈ ਸੋਲਾਂ ਸਰਕਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਛੇ ਸਰਕਲਾਂ ਲਈ ਇਸਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ। 10 ਜਨਵਰੀ 2008 ਨੂੰ ਸ. ਇੱਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰੈਸ ਨੋਟ ਦੁਆਰਾ, ਨਵੇਂ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੀ ਅੰਤਮ ਤਾਰੀਖ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਨਾਲ ਸੀ 25 ਸਤੰਬਰ 2007 ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ। ਉਸੇ ਦਿਨ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ 122 ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦਿੱਤੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਛੇ ਸਰਕਲਾਂ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਸਨ 25 ਸਤੰਬਰ 2007. ਸੋਲਾਂ ਸਰਕਲਾਂ ਲਈ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਕੱਟ-ਆਫ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ ਸੀ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮਨਮਾਨੇ ਵਜੋਂ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੱਟ-ਆਫ-ਤਰੀਕ ਸਰਵਿਸ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡਰ ਟਰਾਈ ਦੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ. ਸਰਕਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ 'ਤੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ 28 ਸਤੰਬਰ 2007. ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅੰਤਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਪੀਲ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਸੀ ਮੁਲਤਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਆਓ-ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਟਰਾਈ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਨੀਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕੱਟ-ਆਫ ਤਾਰੀਖਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ. ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਚਰਚਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼, ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਛੱਡੋ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਨੇ ਤਿੰਨ ਸੇਵਾ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ 3ਜੀ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, TDSAT ਨੇ ਦੇਖਿਆ:

“ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਅਸੀਂ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਮਿਸਟਰ ਬੈਨਰਜੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਲਈ ਕੋਈ ਦੋਸ਼, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਤੱਕ ਕਿਵੇਂ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਮਿਸਟਰ ਬੈਨਰਜੀ ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਪਬਲਿਕ ਇੰਟਰੈਸਟ ਲਿਟੀਗੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਦਿਖਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ ਜੋ ਇਹ ਦਿਖਾ ਸਕੇ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਆਪਣੇ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ।

ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਯੂ.ਏ.ਐਸ. ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਸੌ ਬਾਈਸ (122) ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਆਂ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਲਾਇਸੈਂਸ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਧਾਰਾਵਾਂ 3.6 ਅਤੇ 8 ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦਿਆਂ...” ਐਨ.ਆਈ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ

3.7 ਵਿੱਚ ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਧਾਰਾਵਾਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਲਾਇਸੈਂਸਦਾਤਾ ਦੀ ਪਹਿਲ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ ਕਾਰਨ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ ਜਾਂ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦਾ ਰੱਦ ਹੋਣਾ ਸਪੱਸ਼ਤ ਤੌਰ ਤੇ ਐਨ.ਆਈ.ਏ. ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਹੋਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਸਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ 3ਜੀ ਸਪੈਕਟਰਮ ਸਬੰਧੀ ਕਰਾਰ ਧਾਰਾ 56 ਅਧੀਨ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 65 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਤੀਪੂਰਤੀ ਦੀ ਰਾਹਤ ਮੰਗਣ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।”

TDSAT ਦੁਆਰਾ ਰਿਫੰਡ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਸਿਦਾਂਤ 'ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਯਾਚੀ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ UASLs ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਆਂ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, S ਟੈਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ TDSAT ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਵਿਭਾਜਨ ਹੈ।

54. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਾਰੀ ਦੇਲਿਕਟੋ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ CPIL (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਗਰੁੱਪ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ "ਪਹਿਲਾ ਆਓ ਪਹਿਲਾ ਪਾਓ" ਨੀਤੀ ਅਧੀਨ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਖਰਚ ਜਨਤਕ ਖਜ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਪਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦਾ ਰਿਫੰਡ ਮੰਗਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

55. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ, ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ CPIL (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੋਈ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਾਜ਼ਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਖੇਤਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਸਨ, ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਮੁੱਲ 'ਤੇ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀਆਂ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਜਨਤਕ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਮੁੱਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਲਾਭਾਰਥੀ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ CPIL (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦਾ ਰਿਫੰਡ ਮੰਗਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਭਾਰਤੀ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 65 ਵਿੱਚ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਪੂਰਤੀ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ 'ਤੇ ਵੀ।

ਜੀ ਸੈੱਟ ਆਫ ਦੀ ਨੀਤੀ

56. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੋ ਸੈੱਟ ਆਫ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ 31 ਅਕਤੂਬਰ 2012 ਨੂੰ ਈਜੀਓਐਮ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰੋਕਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਨੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਲਾਇਸੰਸ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸੈੱਟ ਆਫ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਇਸੰਸ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਉਹ ਨਵੀਂ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਅਤੇ ਇਸ

ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਪਾਏ ਜਾਣ, ਸਪੱਸਟ ਮਨਮਾਨੀਅਤਾ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ।

57. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀਪੀਆਈਐਲ (ਉਪਰੋਕਤ), ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਾਇਸੰਸ ਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਲਾਇਸੰਸ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਨਵੇਂ ਲਾਇਸੰਸ ਦੇ ਦੇਣ ਲਈ ਅਗਲੀ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਤੋਂ ਵਰਜਿਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। 12 ਅਕਤੂਬਰ 2012 ਨੂੰ, ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਮੰਤਰਾਲਾ ਨੇ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਸੀ "ਸਪੈਕਟਰਮ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਬੋਲੀਆਂ ਲਈ ਐਨਆਈਏ ਲਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਤੇ ਜਵਾਬ" ਜੋ ਕਿ ਡੀਓਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁੱਛਗਿੱਛਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਅਕਸਰ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਤਰਾਂ ਸਨ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨੰਬਰ 74 ਅਤੇ 75 ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਨ:

"74. i) ਮੂਲ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਪੱਧਰ ਪੈਨ ਇੰਡੀਆ ਲਾਇਸੰਸ ਫੀਸ ਦੇ 1506.82 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ (ਇਸ ਲਾਇਸੰਸ ਫੀਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਜੋ ਲਾਇਸੰਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਾਇਸੰਸੀ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਵੀਂ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਈਮਾਨਦਾਰ ਮਨੀ ਅਤੇ ਸਫਲ ਬੋਲੀ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿਰੁੱਧ ਸੈੱਟ ਆਫ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਸਫਲ ਬੋਲੀ ਹੋਵੇ। ਜੇਕਰ ਸਫਲ ਬੋਲੀ ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲਾਇਸੰਸ ਫੀਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਘਾਟਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਤਾਂ xxx ਜਾਹਿਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰੇਗਾ।

ii) ਡੀਓਟੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੈਂਕ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੋ 21 ਯੂਐਸਏ ਲਾਇਸੰਸਾਂ ਲਈ ਸੀਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ xxx ਦੀ ਗਲਤੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਵੇਂ ਲਾਇਸੰਸਾਂ ਅਤੇ ਸਪੈਕਟਰਮਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਆਵੰਟਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ xxx ਵੱਲੋਂ ਸਫਲ ਬੋਲੀ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ। ਜੇਕਰ ਸਫਲ ਬੋਲੀ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਬੈਂਕ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਘਾਟਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਡੀਓਟੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਬੈਂਕ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ, xxx ਜਾਹਿਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਾਧੂ ਬੈਂਕ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ।

ਇਸ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਸਪੈਕਟਰਮ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਈਮਾਨਦਾਰ ਮਨੀ ਅਤੇ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਿਰੁੱਧ ਸੈੱਟ ਆਫ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੈੱਟ ਆਫ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਲਾਇਸੰਸਾਂ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੁੱਲ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਫੀਸ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਰਕਮ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਆਜ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਸਪੈਕਟਰਮ ਜਿੱਤਣ ਜਾਂ ਯੂਨੀਫਾਈਡ ਲਾਇਸੰਸ (ਐਕਸੈਸ ਸਰਵਿਸਿਜ਼) ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਬੈਂਕ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

75. i) ਅਸੀਂ ਨਿਲਾਮੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਆਪਰੇਟਰਾਂ 'ਤੇ "ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਚਾਰਜ" ਲਗਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੱਖ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਾਲ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਜੋ ਅਸੀਂ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਸਬੰਧੀ ਸੂਝਵਾਨ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕੀਏ।

ii) 2008 ਵਿੱਚ ਲਾਇਸੈਂਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ xxx ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਨਿਲਾਮੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵੱਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। (ਸਰਕਲ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇ)

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

58. 31 ਅਕਤੂਬਰ 2012 ਨੂੰ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੈਬਿਨੇਟ ਸਕ੍ਰੇਟਰੀਏਟ ਨੇ 18 ਅਕਤੂਬਰ 2012 ਨੂੰ ਹੋਈ ਈਜੀਓਐਮ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਮਿੰਟਸ ਨੂੰ ਸਰਕੂਲੇਟ ਕੀਤਾ। ਮਿੰਟਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਪਨਾਉਣ ਦੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"13. ਈਜੀਓਐਮ ਨੇ 12.10.2012 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ

ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਫੀਸ ਨੂੰ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਸਪੈਕਟਰਮ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੈੱਟ ਆਫ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਟੀਐਸਪੀਜ਼ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਫੀਸ 20 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ, ਟੀਐਸਪੀਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ, ਯਾਨੀ 2008-2012, ਪ੍ਰੋ-ਰਾਟਾ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਬਾਕੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਪ੍ਰੋ-ਰਾਟਾ ਰਕਮ ਦੇ ਰਿਫੰਡ ਲਈ ਬਿਆਜ ਸਮੇਤ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਈਜੀਓਐਮ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਟੀਐਸਪੀਜ਼ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਫੀਸ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਰਕਮ ਨੂੰ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਬਿਆਜ ਦੇ, ਨਿਲਾਮੀ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਡਜਸਟ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਦੋਵੇਂ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਅਤੇ ਸਫਲ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੈੱਟ ਆਫ ਸਿਰਫ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹਾ ਸੈੱਟ ਆਫ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਸਾਰੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੁੱਲ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਫੀਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ, ਬਿਨਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀ ਖਤਮ ਹੋਈ ਅਵਧੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ। ਸੈੱਟ ਆਫ ਪਹਿਲਾਂ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਮਨੀ ਬੈਂਕ ਗਾਰੰਟੀ ਰਕਮ ਖਿਲਾਫ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਨਿਲਾਮੀ ਕੀਮਤ ਲਈ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਰਕਮ ਖਿਲਾਫ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਧਾਰਕ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਸਥਾਨਕ ਸੇਵਾ ਖੇਤਰਾਂ (ਐਲਐਸਏ) ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਵੇ, ਬਿਨਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਖੇ ਗਏ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਵਿੱਚ ਐਲਐਸਏ ਅਤੇ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਧਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਐਲਐਸਏ ਦੇ ਮੇਲ ਦੀ ਲੋੜ ਬਿਨਾਂ।" ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈੱਟ ਆਫ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਟੈਲੀਕਾਮ ਆਪਰੇਟਰਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਉੱਚੀ ਕੀਮਤ ਦੀ ਖੋਜ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੈੱਟ ਆਫ ਨੀਤੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਟੈਲੀਕਾਮ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਪੁਨਰੁੱਧਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜੋ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਨਿਰਵਿਘਨ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਨੀਤੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਫੀਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਆਇਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਅਗਲੀ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨੀਤੀ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ, ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤਾਜ਼ਾ ਨਿਲਾਮੀ ਦੌਰਾਨ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਨਿਲਾਮੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਨੀਤੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਨੇ ਟੀਡੀਐਸਏਟੀ ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਰਿਫੰਡ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰ ਕੇ ਗਾਰਗ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ43$_{\text{SUPERSCRIPT}}$ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਥੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਜਟਿਲ ਚੋਣਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਸਖਤ ਜਾਂ ਸਿਧਾਂਤਵਾਦੀ ਹੱਲ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾ ਸਕਦੀਆਂ।

59. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਸੈੱਟ ਆਫ ਨੀਤੀ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੇ।

ਐਚ ਨਿਸਕਰਸ਼

60. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਿਸਕਰਸ਼ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਡੀਓਟੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਇਨ ਪਾਰੀ ਦੇਲਿਕਟੋ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝ ਪਾਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ "ਪਹਿਲਾ ਆਓ ਪਹਿਲਾ ਪਾਓ" ਨੀਤੀ ਦਾ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਸੀ ਜੋ ਨਿਜੀ ਬੋਲੀਦਾਤਾ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ CPIL (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਲਤ ਕਾਰਜ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਹੈ। UASLs ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਅਤੇ 2G ਸਪੈਕਟਰਮ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਤੱਕ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਲਈ ਇੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਬੋਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਚੁਣੇ ਗਏ ਬੋਲੀਦਾਤਾ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਲਾਭ ਦੇਣ ਲਈ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੋਇਆ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੀਬੀਆਈ ਦੇ ਖਾਸ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਬਰੀਕਾਰੀ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਕਿ ਸੀਬੀਆਈ ਦੇ ਖਾਸ ਜੱਜ ਅੱਗੇ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਟ੍ਰਾਇਲ ਸਿਰਫ ਇਸ ਸਵਾਲ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮੋਟਰਾਂ ਨੇ ਡੀ.ਓ.ਟੀ. ਨੂੰ ਯੂ.ਏ.ਐਸ.ਐਲ. ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਅਨੁਪਾਲਨ ਦੀ ਝੂਠੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੇ ਕੇ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਥਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਐਸਾਰ ਗਰੁੱਪ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸੀਬੀਆਈ ਦੇ ਖਾਸ ਜੱਜ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਭਿਯੋਜਨ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਕਿ: (i) ਡੀ.ਓ.ਟੀ. ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਮੰਨਿਆ; (ii) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਨਕਲੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ; ਜਾਂ (iii) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਐਸਾਰ ਗਰੁੱਪ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮੋਟਰਾਂ ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਤੋਂ ਬਰੀਕਾਰੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਐਲ. (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਂਦੀ ਜਾਂ ਮਿਟਾਉਂਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਲਾਭਾਰਥੀ ਅਤੇ ਸਾਥੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਐਂਟਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ.ਏ.ਟੀ. ਅੱਗੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਰਸ ਆਫ ਐਕਸ਼ਨ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.ਐਲ. (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੀ।

61. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਤਦਨੁਸਾਰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

62. ਬਕਾਇਆ ਅਰਜ਼ੀ(ਆਂ), ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨਿਪਟਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ
(ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ : ਮਹੇਂਦਰ ਯਾਦਵ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.)

ਅਪੀਲਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate